

SKRB ZA NAŠ DOM
KATEHEZE OFS
ob papeževi okrožnici Laudato si

Pred vami je 7 katehez, ki smo jih pripravili v pokrajinskem svetu OFS Maribor. Prva je namenjena srečanju, kjer je v ospredju sveti Frančišek – uporabite jo lahko na primer pred njegovim praznikom.

Ostale pa so nastale ob okrožnici Laudato si papeža Frančiška o skrbi za naš skupni dom. Okrožnico lahko najdete tudi na spletni strani

http://sl.radiovaticana.va/news/2015/09/17/okro%C5%BEnica_laudato_si_svetega_o%C4%8Deta_fran%C4%8Di%C5%A1ka_o_skrbi_za_skupen_dom/1160055.

Vsakemu poglavju okrožnice ustreza ena kateheza – predlagamo, da tisti, ki bo katehezo izvajal, pred tem prebere dotično poglavje; razmišljanje, ki je del kateheze, je namreč samo povzetek.

Katehezam so dodani opisi svetnikov iz Frančiškovih vrst z namenom, da bi nam postali bližji.

V kolikor vam celotna kateheza ne bi ustrezala, vzemite tisto, kar potrebujete.

Naj koristijo!

V pripravi na praznik sv. Franciška

Svetopisemski odlomek

Sir 44, 1-15

Izkažimo čast slavnim možem, našim očakom po njihovih rodbinah.
Veliko slavo je ustvaril Gospod, to svoje veličastje – od davnine.
Bili so vladarji v svojih kraljestvih, zaradi svoje moči znameniti možje,
svetovalci zaradi svoje pameti, oznanjevalci prerokb;
voditelji ljudstva s svojimi nasveti in zaradi razumnosti v poučevanju ljudstva;
v njihovi vzgoji so bile modre besede.
Bili so takšni, ki so za pesmi iznašli napeve in pisali pripovedne pesnitve.
Bogati možje so bili, obdani z močjo, v miru so živeli po svojih domovih.
Vse te so slavili njihovi sodobniki, bili so ponos v svojih dneh.
Med njimi so taki, ki so zapustili ime, tako da še odmeva njihova slava.
So pa tudi taki, za katerimi ni spomina; izginili so, kakor da jih sploh ne bi bilo.
Postali so, kakor da bi se ne bili rodili, in tako tudi njihovi otroci za njimi.
Ti pa so možje usmiljenja, katerih pravična dejanja niso utonila v pozabo.
Z njihovimi potomci bo ostala dobra dediščina, njihovi vnuki.
Njihovi otroci so ostali zvesti zavezam, in po njihovi zaslugi tudi njihovi otroci.
Na veke bo ostal njihov rod, njihova slava ne bo zbledela.
Njihova telesa so pokopali v miru in njihovo ime živi iz roda v rod.
Ljudstva bodo pripovedovala o njihovi modrosti,
občestvo bo oznanjalo njihovo slavo.

Molitev na začetku

Litanije svetega Franciška (*eno od različic teh litanij najdemo tudi v molitveniku OFS na strani 79*)

Gospod, usmili se

Kristus, usmili se

Gospod, usmili se

Kristus, sliši nas

Kristus, usliši nas

Bog Oče nebeški, usmili se nas!

Bog Sin, Odrešenik sveta,

Bog Sveti Duh,

Sveta Trojica, en sam Bog,

Sveta Božja Mati Marija, prosi za nas!

Sveti Francišek Asiški,

Sveti Frančišek, naš serafski oče
Sveti Frančišek, revni slednik Jezusa Kristusa,
Sveti Frančišek, goreči seraf ljubezni,
Sveti Frančišek, glasnik velikega Kralja,
Sveti Frančišek, oznanjevalec evangelija,
Sveti Frančišek, znanilec miru,
Sveti Frančišek, katoliški in povsem apostolski mož,
Sveti Frančišek, pristanišče svete Cerkve,
Sveti Frančišek, ljubitelj uboštva,
Sveti Frančišek, ogledalo čistosti,
Sveti Frančišek, učitelj poslušnosti,
Sveti Frančišek, vzor ponižnosti,
Sveti Frančišek, vzor pokore,
Sveti Frančišek, zgled majhnosti,
Sveti Frančišek, učitelj molitve,
Sveti Frančišek, vzor bratske ljubezni,
Sveti Frančišek, mučenec želja,
Sveti Frančišek, strežnik gobavcev,
Sveti Frančišek, služabnik siromašnih in zavrženih,
Sveti Frančišek, okrašen s Kristusovimi ranami,
Sveti Frančišek, prava podoba križanega Jezusa,
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta - prizanesi nam, o Gospod
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta - usliši nas, o Gospod
Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta – usmili se nas.

-Prosi za nas, sveti oče Frančišek,
-da postanemo vredni obljub Kristusovih.

Molimo. O Bog, ki si nam na poti sledenja svojega Sina dal svetega očeta Frančiška za vodjo in učitelja, daj nam, te prosimo, da mi, ki častimo njegov spomin, vidimo zgled njegovega življenja in si zaslužimo prejeti delež njegove slave v nebesih. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Pesmi

V raju blaženem kraljuješ
O moj Gospod, bodi zahvaljen

Skupaj

Res je prijetno

Uvodna dinamika

Iz Vodila FSR, člen 1:

Med duhovnimi družinami, ki jih je Sveti Duh vzbudil v Cerkvi, združuje Frančiškova družina vse tiste člane božjega ljudstva, laike, redovnike in duhovnike, ki čutijo, da so poklicani, hoditi za Kristusom po stopinjah svetega Frančiška Asiškega.

Na različne načine in v raznih oblikah, toda v živi medsebojni povezavi, žele uresničiti v življenju in pri poslanstvu Cerkve karizmo skupnega serafskega očeta.

Poznavanje svetega Frančiška je eden od temeljev za sestro in brata OFS. Koliko je temu tako, je mogoče preveriti v kratkem kvizu o našem serafskem očetu.

Kviz o svetem Frančišku Asiškem

Izberi pravi odgovor!

Kakšno ime so dali svetemu Frančišku pri krstu?

A - Pavel

B - Janez

C - Frančišek

D - Matej

Oče Peter je otroku spremenil ime v Frančišek. Kaj to ime pomeni?

A - plemenit

B - luč, ki sveti

C - Francozek

D - Bog je blizu

V katerem mestu je bil sveti Frančišek več kot leto ujetnik?

A - Milano

B - Neapelj

C - Verona

D - Perugia

Kje je sveti Frančišek zaslišal glas: "Pojdi in popravi mojo cerkev!"?

- A - v cerkvi svetega Damijana
- B - v cerkvi svetega Rufina
- C - v cerkvi Marije Angelske - Porciunkuli?
- D - v votlini na Carceriju

Kakšen je bil cerkveni stan svetega Frančiška?

- A - mežnar
- B - diakon
- C - duhovnik
- D - zakristan

Za koga je sveti Frančišek ustanovil tretji red - danes OFS?

- A - za duhovnike
- B - za nekristjane
- C - za ateiste
- D - za laike

Kje je sveti Frančišek prejel stigme - Kristusove rane?

- A - na gori La Verni
- B - na romanju po Sveti deželi
- C - na poti v Rim
- D - v samostanu klaris pri sv. Damijanu

Koliko je bil sveti Frančišek star, ko je umrl?

- A - 25 let
- B - 38 let
- C - 42 let
- D - 45 let

Kdaj je sveti Frančišek umrl?

- A - 3. oktobra 1226
- B - 15. maj 1226
- C - 4. oktober 1226
- D - 17. julij 1248

Odgovori!

- 1) Kako se imenuje molitev svetega Frančiška, ki opeva Boga preko stvarstva? (Sončna pesem)
- 2) Kako se imenuje drugi red, ki ga je ustanovil sveti Frančišek? (klarise)
- 3) S katero krščansko tradicijo povezujemo svetega Frančiška? (postavljanje jaslic)
- 4) Zavetnik česa/koga je sveti Frančišek? (okolja, trgovcev, Italije, cvetja, ...)

Najdi vsiljivca!

- Hvalnica Bogu Najvišjemu, Sončna pesem, *Zdrava Marija*, O vzvišeni in veličastni Bog
- sveta Klara Asiška, sv. Ludvik IX., sv. Elizabeta Ogrska, sv. Angela Merici, sv. Dominik Savio

Razmišljanje

27. januarja 2010 je med sredino splošno avdienco papež Benedikt XVI. spregovoril o sv. Frančišku takole:

»Se svetu je rodilo sonce.« S temi besedami Božanske komedije (Raj, XI) Dante Alighieri namiguje na Frančiškovo rojstvo v Assisiju ob koncu leta 1181 ali v začetku l. 1182. Frančišek je pripadal bogati družini Bernardone in je preživel brezskrbno otroštvo in mladost, ob tem pa gojil viteške ideale. Pri dvajsetih letih se je udeležil vojaškega pohoda in bil zajet. Po vrnitvi v Assisi se je v njem začel počasen proces duhovnega spreobrnjenja. V to obdobje segata srečanje z gobavcem, ki mu je Frančišek dal poljub miru, in naročilo Križanega v cerkvi sv. Damijana. Trikrat se je Kristus na križu zganil in mu rekel: »Pojdi, Frančišek, in popravi mojo Cerkev, ki se ruši!«

»Popravi mojo Cerkev«

Ta preprost dogodek skriva globoko simboliko. Sprva je sv. Frančišek poklican, da popravi cerkvico, ruševine te stavbe pa so tudi simbol dramatičnega in zaskrbljujočega stanja Cerkve tistega časa, zaznamovane s površno vero in duhovščino z malo gorečnosti. V tej razrušeni Cerkvi stoji v središču Križani in govori, kliče k prenovi, kliče Frančiška, da popravi cerkvico sv. Damijana. To je simbol klica k prenovi Kristusove Cerkve.

To daje misliti tudi na sanje papeža Inocenca III., ko je videl, da se bazilika sv. Janeza v Lateranu podira in da majhen in nepomemben redovnik z ramo podpre cerkev.

Inocenc III. je bil mogočen papež, teološko izobražen, z veliko politično močjo, a vendar naloga, da prenove Cerkev, ni pripadla njemu. Po drugi strani pa moramo omeniti, da sv. Frančišek ne prenavlja Cerkve brez papeža ali proti njemu, ampak samo v občestvu z njim.

Vrnimo se k Frančiškovemu življenju. Ker mu je oče očital, da je preveč velikodušen do revežev, se je Frančišek pred asiškim škofom slekel in s tem dejanjem pokazal, da se odpoveduje dediščini. Kot v trenutku stvarjenja Frančišek nima ničesar razen življenja, ki mu ga daje Bog, v čigar roke se izroča. Potem je živel kot puščavnik, dokler ni leta 1208 doživel drugega preobrata. Ko je poslušal Jezusov govor o pošiljanju apostolov (iz Matejevega evangelija), je Frančišek začutil klic k življenju v uboštvu in predanosti oznanjevanju. Pridružili so se mu tovariši in leta 1209 se je odpravil v Rim, da bi papežu Inocencu III. predložil načrt za novo obliko krščanskega življenja. Papež ga je očetovsko sprejel in uvidel božji izvor gibanja. Asiški ubožec je razumel, da je potrebno vsako karizmo, ki jo daje Sveti Duh, postaviti v službo Kristusovega telesa, Cerkve. V življenju svetnikov ni nasprotja med preroško karizmo in karizmo oblasti.

Frančišek in njegovi vedno številnejši bratje so se naselili pri Porciunkuli, na nadvse svetem kraju za frančiškovo duhovnost. Tudi Klara, mlada Asižanka iz plemenite družine, je zakorakala po njegovih stopinjah. Tako se je začel drugi red sv. Frančiška, red klaris.

Evharistija pri sv. Frančišku

Pri Frančišku se je ljubezen do Kristusa še posebej izrazila v češčenju presvetega zakramenta evharistije. V Frančiškovih spisih beremo ganljive izraze, kot na primer: »Vsak človek naj bo v strahu, ves svet naj trepeče in nebo naj se raduje, kadar je na oltarju v duhovnikovih rokah Kristus, Sin živega Boga. O čudovita visokost in pretresljiva ljubeznivost! O vzvišena ponižnost! O ponižna vzvišenost, da se Gospod vesoljstva, Bog in Božji Sin tako poniža, da se zaradi našega zveličanja skriva pod neznatnim koščkom kruha!«

Frančišek je duhovnikom vedno izkazoval veliko spoštovanje in je priporočal, naj jih vedno spoštujejo, tudi če bi bili osebno tega malo vredni. Kot razlog za to je navajal dejstvo, da so prejeli dar posvečevati evharistijo. Dragi bratje v duhovništvu, nikoli ne pozabimo tega nauka: svetost evharistije zahteva od nas, da smo čisti, da živimo skladno s skrivnostjo, ki jo obhajamo.

Iz ljubezni do Kristusa se rojeva ljubezen do ljudi in tudi do vseh božjih ustvarjenin. To je še ena značilna poteza Frančiškove duhovnosti: čut vesoljnega bratstva in ljubezen do stvarstva.

Dragi prijatelji, Francišek je bil velik svetnik in vesel človek. Njegova preprostost, ponižnost, vera, njegova ljubezen do Kristusa, njegova dobrota do vsakega človeka, zaradi vsega tega je bil vesel v vsakem položaju. Med svetostjo in veseljem obstaja globoko razmerje, ki ga ni moč razdreti.

Naj nam Devica Marija, ki jo je Francišek nežno ljubil, izprosi ta dar. Njej se izročamo z besedami asiškega ubožca: »Sveta Devica Marija, ni tebi enake med vsemi ženami sveta, hči in dekla vzvišenega in najvišjega Kralja, Očeta v nebesih, mati najsvetejšega Gospoda našega Jezusa Kristusa, nevesta Svetega Duha; prosi za nas ... svojega presvetega ljubljenega Sina, Gospoda in Učenika.«

Svetnik iz Franciškovih vrst

sv. Francišek

Bolj natančne življenjepise je mogoče najti v različnih knjigah ali spletnih straneh.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu (lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)

1. Kje ste se prvič srečali s sv. Franciškom Asiškim?
2. Kaj vas je pri asiškem ubožcu nagovorilo in pritegnilo?
3. V čem je sv. Francišek prerastel vsa stoletja in sveti kot luč v temi?
4. V čem ga želite posnemati?
5. Kako lahko obeležimo kot sestre in bratje praznik našega serafskega očeta?

Zaključek

Možnost:

- pripravimo sodelovanje pri sveti maši na praznik svetega Franciška Asiškega (uvod v mašo, prinašanje darov, uvod v Oče naš in pozdrav miru, zahvalna molitev po obhajilu, pesmi);
- ne pozabimo na sodelovanje s FRAMO in FO, če te skupine v župniji so. Pripravimo skupno praznovanje po sveti maši;
- skupaj z brati prvega reda (in drugimi) obhajajmo Transitus;
- pripravimo razstavo o svetem Francišku Asiškem in Franciškovem svetnem redu v župniji (oglasna deska; prostor, ker se bratstvo srečuje, ...).

Molitev

Vtisni, Gospod, svoje obličje vame,
da bo Oče, ko bo videl tebe v meni, ponovil: »To je moj ljubljeni sin.«
Vtisni, Gospod, svoje obličje vame,

da bo vsak, ki ga bom srečal, opazil v meni iskrico Očeta.

Vtisni, Gospod, svoje obličje vame,

da bom pričeval o tvoji luči, dobroti in neizmerni nežnosti, ki jo imaš za nas, svoje otroke.

Vtisni, Gospod, svoje obličje vame,

da bom postal znamenje tvoje ljubezni, za majhne in uboge, za bolne in odrinjene.

Vtisni, Gospod, svoje obličje vame,

da bom postal živo platno, ki nosi znamenje tvojega izničenja in tvojega vstajenja.

Amen.

Kaj se dogaja v naši hiši?

Laudato si – 1. poglavje

Prvo poglavje – Tisto, kar se dogaja naši hiši

Prvo poglavje okrožnice povzema najsodobnejša znanstvena dognanja o okolju z namenom, da bi prisluhnili "kriku stvarstva". Podnebne spremembe so globalni problem, ki prinaša tudi različne socialne, ekonomske in politične spremembe. Če je podnebje skupno dobro, last vseh, potem so posledice podnebnih sprememb najbolj deležni najrevnejši. V sklopu etike mednarodnih odnosov okrožnica nakazuje obstoj pravega ekološkega dolga, predvsem na ravni svetovnega severa in juga.

Člen 26 pravi: Zdi se, da se številni, ki imajo v rokah največ virov in ekonomsko ali politično moč, se osredotočajo predvsem na to, kako bi prikrili ali skrili simptome in tako zmanjšali le nekatere negativne vplive podnebnih sprememb. Vendar mnogi simptomi razkrivajo, da bodo lahko posledice vedno hujše, če bomo obdržali sedanje načine proizvodnje in porabe. Zato je nujno in neizogibno spodbujati razvojno politiko, ki bo v prihodnjih letih močno zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in drugih zelo onesnažujočih plinov na primer tako, da bi fosilna goriva nadomeščali z obnovljivimi viri energije. Na svetu je žal zanemarljiv delež dostopa do čistih in obnovljivih virov energije. Potrebno je še razviti primerne tehnologije za njeno shranjevanje. V nekaterih državah so prišli do pomenljivega napredka, ki pa je žal še vedno zanemarljiv pri povečanju skupnega deleža. Bilo je tudi nekaj vlaganja v proizvodnjo in transport, ki zahtevata manj energije in surovin, pa tudi v način izgradnje ali obnove stavb, s katerim se izboljšuje energetska učinkovitost. A te dobre prakse so daleč od tega, da bi postale splošne.

Svetopisemski odlomek – 1 Mz 1,11-13.20-25

Nato je Bog rekel: »Zemlja naj požene zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki na zemlji rodi sadje s semenom po svoji vrsti!« Zgodilo se je tako. Zemlja je pognala zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki rodi na zemlji sadje s semenom po svoji vrsti. Bog je videl, da je dobro. In bil je večer in bilo je jutro, tretji dan.

Bog je rekel: »Živa bitja naj mrgolijo v vodah in ptice naj letajo nad zemljo pod nebesnim obokom!« Bog je ustvaril velike morske živali in vsa živa bitja, ki se gibljejo in mrgolijo v vodah, po njihovih vrstah in vse krilate ptice po njihovih vrstah. Bog je videl, da je dobro. In Bog jih je blagoslovil in rekel: »Plodite se in množite, napolnite vse morsko vodovje! In ptice naj se množijo na zemlji!« In bil je večer in bilo je jutro, peti dan.

Bog je rekel: »Zemlja naj rodi živa bitja po njihovih vrstah: živino, laznino in zveri zemlje po njihovih vrstah!« Zgodilo se je tako. Bog je naredil zveri zemlje po njihovih vrstah, živino po njenih vrstah in vso laznino na zemlji po njenih vrstah. Bog je videl, da je dobro.

Molitev na začetku

Po križu preberemo odlomek iz Svetega pisma 1 Mz 1,11-13.20-25

Če lahko, zapojemo Taizejski spev Vsi slavimo Boga – vmes vpletemo slavljenje v Dodatki Dan 2.

sicer pa skupaj zmolimo naslednjo molitev (vzeta je iz bogoslužja ob svetovnem dnevu molitve za skrbnejši odnos do stvarstva –

http://www ofs.si/datoteke/novice/771037_svetovni%20dan%20molitve%20za%20stvarstvo.pdf):

Oče, slavimo te z vsemi bitji,

ki so bila ustvarjena s tvojo vsemogočno roko.

Tvoja so, napolnjena s tvojo prisotnostjo in tvojo blago ljubeznijo.

Hvaljen bodi!

Jezus, Božji sin, vse je bilo ustvarjeno po tebi.

V Marijini maternici si se učlovečil in tako postal del te zemlje.

Svet si gledal s človeškimi očmi.

Danes v svoji vstajenjski slavi bivaš v vsakem bitju.

Hvaljen bodi!

Sveti Duh, po svoji luči vodiš ta svet v Očetovo ljubezen

in na tej poti spremljaš zdihujoče stvarstvo.

Tvoja prisotnost v naših srcih naj nas spodbudi, da bomo delali dobro.

Hvaljen bodi!

Troedini Bog, skrivnostna edinost neskončne ljubezni,

nauči nas, da te bomo videli v lepotah vesolja,

kjer vse stvari pričujejo o tebi.

Naj te slavimo in se ti zahvaljujemo za vsako bitje, ki si ga naredil.

Daj nam milost, da bomo čutili globoko povezanost z vsem, kar obstaja.

Bog ljubezni,

pokaži nam našo vlogo v svetu kot orodje svoje ljubezni do vseh ustvarjenih zemeljskih bitij, ki jih ti nikoli ne pozabljaš.

Razsvetli vse mogočne in bogate, da se bodo izogibali greha brezbržnosti,

da si bodo prizadevali za skupno dobro,

da bodo podpirali šibke in skrbeli za ta svet, v katerem živimo.

Reveži in zemlja kričijo:

Gospod, pridi k nam s svojo močjo in lučjo,

pomagaj nam varovati vsako življenje, pripravi nas za boljši jutri
in prihod tvojega Kraljestva pravice, miru, ljubezni in lepote.
Hvaljen, moj Gospod!
Amen.

Molitev zaključimo z eno od pesmi, ki so predlagane spodaj.

Pesmi

Res je prijetno
O moj Gospod, bodi zahvaljen
Hvala ti o moj, Gospod
Vsi slavimo Boga (Taizejski spev)

Uvodna dinamika

Vsak od sester in bratov dobi pismo indijanskega poglavarja in v njem podčrta misel, ki se ga je posebej dotaknila. Ali pa ga eden prebere na glas, ostali pa potem ponovijo misel, ki jih je nagovorila.

Pismo indijanskega poglavarja Seattle-a (leta 1854)

Indijanski poglavar Seathl je leta 1854 napisal tedanjemu predsedniku ZDA pismo. To je bil čas, ko so Indijanci izgubili vojno z belci in so morali pristati na to, da svojo zemljo prodajo ter se odselijo z nje. Naseliti so se morali na posebej določenem ozemlju - rezervatu. To pismo je - po sto petdesetih letih - postalo sveto pismo ekologije. Mnogi menijo, da je to eden najlepših in najglobljih zapisov o naravi:

Ko Veliki poglavar iz Washingtona pošilja svoj glas, da želi kupiti našo zemljo, zahteva preveč. Kako je mogoče kupiti ali prodati nebo ali zemljo? Kako tuja se nam zdi ta zamisel. Če svežina zraka in bistrina vode ne pripada nam, kako bi lahko kupčevali z njima?

Vsaka ped te zemlje je mojemu ljudstvu sveta. Vsaka borova iglica, vsako zrno peska v rečni plitvini, vsaka meglica v temnem gozdu je sveta v srcu in v spominu mojega ljudstva. Sijoča voda naših brzic ni le voda, je tudi kri naših prednikov. Svoje otroke morate učiti, da je ta zemlja sveta. Da vsak skrivnostni odsev v bistrem jezeru pripoveduje o spominih in dogodkih iz življenja mojega ljudstva. Žuborenje vode je glas mojih dedov.

Dišeče trave so nam sestre, jelen in veliki orel so nam bratje. Kamniti vrhovi, sončni pašniki, toplo konjevo telo in človek, vse pripada isti družini. Reke tešijo našo žejo, nosijo naše kanuje, hranijo naše otroke. Zato poučite svoje otroke, da so reke naši in vaši bratje.

Vemo, da nas beli človek ne razume. Njemu je zemlja povsod enaka. Kot tujec je, ki

se pritihotapi ponoči in vzame, kar potrebuje. Ropa jo, kakor da bi mu bila sovražnik. Potem odide in pusti za seboj puščavo. Za Indijance so drevesni sokovi prežeti s spomini naših prednikov, ki jim je zemlja mati. Vaši mrtvi pa odhajajo med zvezde in pozabljajo na zemljo, ki jim je dala življenje. Povejte svojim otrokom, da je zemlja pod njihovimi stopali pepel naših dedov. Tako jo bodo spoštovali. Učite svoje otroke, kakor smo mi učili svoje, da je zemlja naša mati. Vse, kar se zgodi zemlji, se bo zgodilo tudi njenim sinovom.

Ne vem. Naš način življenja je drugačen od vašega. Od pogleda na vaša mesta nas zabolijo oči. Morda zato, ker smo divji in ne razumemo. Vaš ropot žali naša ušesa. V vaših mestih ni mirnega kotička. Kaj velja življenje, če ne moreš prisluhniti odpiranju listja spomladi, kriku kozoroga, nočnim preprirom žab in mehkim zvokom vetra, ki se igra po vodni površini. Če te ne osveži opoldanski dež, če ne vdihavaš vonja dišeče borovine. Največje bogastvo rdečega človeka je - zrak. Beli človek pa, kot da ne zaznava zraka, ki ga vdihava. Kot nekdo, ki že dolgo umira in je neobčutljiv za smrad. Če vam prodamo zemljo, nikar ne pozabite, kako dragocen je zrak - od njega vse živi, vse si deli ta zrak - zveri, drevesa, človek.

Razmislili bomo o vaši ponudbi, da kupite našo zemljo, a težko bo, ker nam je ta zemlja sveta. Če se jo bomo odločili sprejeti, bomo zahtevali, da izpolnite tale pogoj: beli človek bo moral tudi z živalmi na tej zemlji ravnati kakor z brati. Po prerijah sem videl na tisoče bizonov, ki jih je beli človek pobil kar s svojega drvečega ognjenega konja. Mi ubijemo edino takrat, ko nam to pomaga preživeti. Kaj je človek brez živali? Če bi jih iztrebil, bi umrl tudi sam zaradi globokega občutka samote v svoji duši. Vse, kar se zgodi živalim, se bo kmalu zgodilo tudi človeku. V svetu je vse povezano.

Mi vemo: zemlja ne pripada človeku, človek pripada zemlji. Mi to vemo. Vse je povezano, kakor kri, ki združuje eno družino. Zavedamo se tudi tega, morda bo nekega dne to spoznal tudi beli človek: naš in vaš Bog je isti Bog. Morda mislite, da Boga posedujete vi, kakor mislite, da lahko posedujete našo zemljo. A to ni mogoče. On je Bog človeku in njegovo usmiljenje je isto do rdečega in belega človeka. Ta zemlja je Bogu dragocena in poškodovati zemljo pomeni pokazati prezir do njenega Stvarnika.

Kje so gozdovi? Izginili so. Kje je orel? Izginil je. To je konec življenja in začetek borbe za obstanek. Ni si človek izmislil tkanine, ki ji pravimo življenje.

Človek je samo drobno vlakno v njej. In če ne bo z njo ravnal kot s prijateljem, bo uničil tudi sebe.

Razmišljanje

Sestre in bratje so povabljeni, da eden od njih pripravi razmišljanje o prvem poglavju poslanice Laudato si (določiti jo/ga je treba pred srečanjem), pri tem pa so mu spodnje misli lahko v pomoč.

Prvo poglavje – Tisto, kar se dogaja naši hiši

Prvo poglavje okrožnice povzema najsodobnejša znanstvena dognanja o okolju z namenom, da bi prisluhnili "kriku stvarstva". Podnebne spremembe so globalni problem, ki prinaša tudi različne socialne, ekonomske in politične spremembe. Če je podnebje skupno dobro, last vseh, potem so posledice podnebnih sprememb najbolj deležni najrevnejši. V sklopu etike mednarodnih odnosov okrožnica nakazuje obstoj pravega ekološkega dolga, predvsem na ravni svetovnega severa in juga.

Člen 26 pravi: Zdi se, da se številni, ki imajo v rokah največ virov in ekonomsko ali politično moč, se osredotočajo predvsem na to, kako bi prikrili ali skrili simptome in tako zmanjšali le nekatere negativne vplive podnebnih sprememb. Vendar mnogi simptomi razkrivajo, da bodo lahko posledice vedno hujše, če bomo obdržali sedanje načine proizvodnje in porabe. Zato je nujno in neizogibno spodbujati razvojno politiko, ki bo v prihodnjih letih močno zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in drugih zelo onesnažujočih plinov na primer tako, da bi fosilna goriva nadomeščali z obnovljivimi viri energije. Na svetu je žal zanemarljiv delež dostopa do čistih in obnovljivih virov energije. Potrebno je še razviti primerne tehnologije za njeno shranjevanje. V nekaterih državah so prišli do pomenljivega napredka, ki pa je žal še vedno zanemarljiv pri povečanju skupnega deleža. Bilo je tudi nekaj vlaganja v proizvodnjo in transport, ki zahtevata manj energije in surovin, pa tudi v način izgradnje ali obnove stavb, s katerim se izboljšuje energetska učinkovitost. A te dobre prakse so daleč od tega, da bi postale splošne.

Svetnik iz Frančiškovih vrst - sv. Nikolaj Tavelić

Nikolaj (hrvaško Nikola) Tavelić se je rodil v Šibeniku med letoma 1340 in 1350 kot sin ugledne plemiške družine. Že zgodaj se je navdušil za življenje po vzoru sv. Frančiška Asiškega, ker je imel pogosto priložnost srečevati se z njegovimi redovnimi sinovi – frančiškani. Prvi frančiškani so prišli v Dalmacijo in Bosno že leta 1221, pet let pred smrtjo sv. Frančiška Asiškega. Od leta 1321 so imeli svoj samostan tudi v Šibeniku, v Zadru pa je bil že leta 1260 njihov osrednji učni zavod. Po vsej verjetnosti se je tam šolal tudi Nikolaj Tavelić.

Iz zgodovinskih virov zanesljivo vemo, da je Tavelić deloval kot dušni pastir v Bosni, kamor naj bi prišel leta 1379. V tem času je bila Bosna zanimivo in važno področje tako v cerkvenem kot političnem pogledu. Posebna skrb Cerkve tedaj so bili bosenski bogomili, krivoverci, ki so netili upor zoper vsako svetno in cerkveno oblast, obsojali so zakonsko življenje, zavračali rabo vseh materialnih sredstev, češ da izhajajo od

hudiča. Zoper ta nauk je mogla uspešno nastopati samo miselnost, ki je izhajala iz ponižne ljubezni do ljudi in božjega stvarstva, miselnost, ki jo je oznanjal asiški ubožec. Zato je papež Benedikt XII. prosil frančiškane, naj gredo delovat med bosenske bogomile. Med številnimi gorečimi misijonarji in odličnimi pridigarji frančiškanskega reda je v Bosni okoli dvanajst let deloval tudi Nikolaj Tavelič. Bosenski frančiškanski vikariat je imel sredi 15. stoletja nad 60 samostanov s 700 redovniki, ki so svoje delo uspešno nadaljevali tudi po turški zasedbi Bosne po letu 1480.

Nikolaj Tavelič je leta 1391 zapustil Bosno in odšel v Sveto deželo – Palestino. Po neuspelih križarskih vojnah so bili namreč frančiškani od leta 1342 službeni 'varuhi' Svete dežele, za kar jih je postavil papež Klemen VI. in ta naslov imajo še danes. To »varuštvo« je od vsega začetka imelo mednarodni značaj in v tej ustanovi so zastopani frančiškani vseh narodnosti. Tavelič je s tovariši delal v gostišču za romarje in pri Božjem grobu. Ob premišljevanju Kristusovega trpljenja in ob zgledu sv. Frančiška Asiškega, ki je oznanjal evangelij pred egiptovskim sultanom, je tudi Nikolaj z nekaterimi sobrati hotel spreobrniti h krščanstvu jeruzalemskega voditelja Saracenov, muslimanskih Arabcev. Toda njihov poskus je propadel: muslimane so samo razjezili. Voditelj Saracenov je ukazal Nikolaja ter njegove sobrate: italijanskega patra Štefana in francoska patra Deodata in Petra vreči v ječo, kjer so jih bičali in z drugimi mukami hoteli pripraviti do tega, da se odpovejo svoji veri. 14. novembra 1391 je prišel vojaški poveljnik iz Gaze; ko so redovniki javno izpovedali svojo pripravljenost umreti za Kristusa, je množica planila nanje in jih razsekala z meči. Poročilo o njihovem mučeništvu so podpisale mnoge zanesljive priče. Papež Leon XIII. jih je leta 1889 razglasil za blažene, Pavel VI. pa je leta 1970 uslišal dolgoletne prošnje vernih Hrvatov in je Nikolaja Taveliča uvrstil med svetnike.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu (*lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev*)

Kako onesnaženje vpliva nate osebno in na tvojo družino?

Kaj papež misli z izrazom »kultura odmetavanja«? Se strinjaš z njim? Zakaj?

Kaj je dokaz, da se klimatske spremembe dogajajo in da so posledica človeške aktivnosti? Kaj bodo njihove posledice?

Papež pravi, da je dostop do pitne vode osnovna in univerzalna človekova pravica, a vendar mnogi ubogi nimajo dostopa do nje. Zakaj je tako? Kaj lahko storimo?

Zakaj papež meni, da je bil odziv na svetovno ekološko krizo šibak?

Zaključek

Vsak zase zapiše en sklep v povezavi s stvarstvom in skrbjo zanj, ki ga bo prihodnjič poskušal izpolniti. Na prihodnjem srečanju si med seboj podelimo, kako nam je uspelo.

Molitev

Ob koncu srečanja smo povabljeni, da izrečemo prošnje (lahko svoje ali zapisane, ki so vzete iz bogoslužja ob svetovnem dnevu molitve za skrbnejši odnos do stvarstva –

http://www ofs.si/datoteke/novice/771037_svetovni%20dan%20molitve%20za%20stvarstvo.pdf)

PROŠNJE

Vsemogočni Bog, prisoten si v širnem vesolju in v vsakem tvojem najmanjšem bitju. S svojo blagostjo objemaš vse kar obstaja, usliši naše prošnje.

1. Izlij na nas moč svoje ljubezni, da bomo lahko varovali življenje in lepoto.

Gospod, usmili se.

2. Napolni nas z mirom, da bomo zmogli živeti kot bratje in sestre in ne bomo nikogar prizadeli.

Gospod, usmili se.

3. Bog revnih, pomagaj nam na tej zemlji reševati probleme zapuščenih in pozabljenih, ki so tako dragoceni v tvojih očeh.

Gospod, usmili se.

4. Ozdravi naše življenje, da sveta ne bomo plenili ampak varovali, da ne bomo sejali onesnaženja in uničevanja ampak lepoto.

Gospod, usmili se.

5. Dotakni se src vseh tistih, ki se ženejo zgolj za dobičkom na račun revnih in zemlje.

Gospod, usmili se.

6. Nauči nas odkrivati vrednost vsake stvari. V polnosti opazovanja in občudovanja naj doumemo, da smo ob poti proti tvoji neskončni luči globoko povezani z vsakim bitjem.

Gospod, usmili se.

Skupaj zmolimo molitev Oče naš.

VPRAŠANJE VODE

Laudato si – 2. poglavje

Drugi kazalniki sedanjega stanja so povezani z izčrpavanjem naravnih virov. Dobro vemo, da v najrazvitejših državah in najbogatejših delih družbe ni mogoče ohraniti sedanje ravni porabe, saj je tu navada zapravljanja in odmetavanja dosegla nezaslišane razsežnosti. Skrajne meje izkoriščanja planeta so bile presežene, ne da bi bilo rešeno vprašanje revščine.

Najpomembnejše vprašanje je čista pitna voda, saj je nepogrešljiva za življenje ljudi ter za ohranjanje zemeljskih in vodnih ekosistemov. Iz sladkovodnih virov se preskrbujejo zdravstvene, poljedelsko-živinorejske in industrijske panoge. V relativno dolgem obdobju je bilo vode dovolj, zdaj pa je marsikje povpraševanje po njej večje od vzdržne ponudbe, kar ima hude kratkoročne in dolgoročne posledice. Velika mesta, ki potrebujejo velikanske zaloge vode, preživljajo obdobja pomanjkanja, kajti v kritičnih trenutkih voda ni vedno primerno in nepristransko razporejena. Pomanjkanje javno dostopne vode je predvsem v Afriki, kjer velika večina prebivalstva ne pride do zdrave pitne vode ali je prizadeta zaradi suše, kar otežuje pridelavo hrane. V nekaterih državah so območja z obilico vode, drugje pa trpijo veliko pomanjkanje. Zelo resna težava je kakovost vode, ki je na voljo revnim, zaradi česar vsak dan umre veliko ljudi. Med revnimi so pogostne bolezni povezane z vodo kot tudi z mikroorganizmi in kemičnimi snovmi. Pomemben dejavnik trpljenja in smrtnosti med otroki sta griža in kolera, ki ju povzročata pomanjkljive higienske storitve in oporečne zaloge vode. Posebno v državah, kjer ni s predpisi urejeno in ni zadostnega nadzora, številna področja z vodoprepustnimi plastmi ogroža onesnaženje, ki ga povzročajo rudarske, kmetijske in industrijske dejavnosti. Pri tem ne mislimo samo na tovarniške odpadke. V jezera, reke in morja se namreč še naprej stekajo detergenti in kemična sredstva, ki jih uporablja prebivalstvo. Kakovost vode, ki je na voljo, se nenehno slabša, medtem pa se ponekod krepijo prizadevanja, da bi pičle zaloge te dobrine privatizirali in jih podvrgli tržnim zakonitostim. *Dostop do pitne in varne vode je v resnici bistvena, temeljna in splošna pravica, ker je od nje odvisno preživetje ljudi in je zato pogoj za uveljavljanje drugih človekovih pravic.* Ta svet ima težak družbeni dolg do revnih, ki nimajo dostopa do pitne vode, saj to pomeni, da jim je *kratena pravica do življenja, utemeljena na njihovem neodtujljivem dostojanstvu.* Ta dolg se delno poravnava z večjim finančnim prispevkom za dobavo čiste vode in čistilnih naprav najrevnejšemu prebivalstvu. Vendar ugotavljamo, da ne samo v razvitih državah, ampak tudi v tistih v razvoju, ki premorejo velike zaloge, z vodo ravnajo

zelo potratno. To dokazuje, da je vprašanje vode delno vzgojno in kulturno vprašanje, saj očitno ni zavedanja o resnosti takšnega početja ob tako veliki neenakosti.

Večje pomanjkanje vode bo povzročilo, da se bo podražila hrana in različni izdelki, ki so odvisni od njene uporabe. Nekatere raziskave opozarjajo na nevarnost velikega pomanjkanja vode že čez nekaj desetletij, če se takoj ne ukrepa. Okoljski vplivi bi lahko prizadeli milijarde ljudi, po drugi strani pa je mogoče predvideti, da se bo nadzor nad vodo s strani velikih svetovnih podjetij sprevrgel v enega izmed glavnih virov nesoglasij v tem stoletju.

Svetopisemski odlomek: 1.Mojzes 26, 19 – 22.31- 33

Prepir in zaveza

19 Izakovi hlapci so kopali v dolini in tam našli vodnjak žive vode. 20 Gerárski pastirji pa so se začeli prepirati z Izakovimi pastirji in rekli: »Voda je naša.« Zato je Izak studenec imenoval Esek,* ker so se z njim prepirali. 21 Izkopali so še drug vodnjak. Pa tudi zaradi tega so se sprli. Zato mu je dal ime Sitna.* 22 Premaknil se je od tam in izkopal drug vodnjak, zanj pa se niso prepirali; zato mu je dal ime Rehobót. Rekel je: »Resnično, zdaj nam je GOSPOD razširil prostor, da lahko rastemo v deželi.«

31 Zjutraj so zgodaj vstali in si prisegli med seboj. Potem jih je Izak odpustil in odšli so v miru. 32 Prav tistega dne so prišli Izakovi hlapci in mu povedali o vodnjaku, ki so ga kopali. Rekli so: »Našli smo vodo.« 33 Dal mu je ime Šiba. Zato se mesto imenuje Beeršéba do današnjega dne.

Molitev na začetku

Vse, kar imam v nekem trenutku pred očmi, vpliva na to, kaj se dogaja z menoj. Pomislim na navzočnost Boga, ki je v ljubezni vedno tu, sredi mnogih stvari, ki imajo vpliv name. Ustavim se in prosim, da bi dopustil Bogu, da bi vplival name prav v tem trenutku.

Bog, tukaj sem, sedaj, prepuščam se ti.

Pesmi

O, moj, Gospod, bodi zahvaljen!

Uvodna dinamika

Sestram in bratom se v kozarce natoči voda. Vsi naj jo izpijejo. Vsak naj na svoj list papirja, ki se jim podeli predhodno, napiše, kaj mu pomeni, da lahko pije čisto pitno vodo neomejeno in kadar se mu zahoče.

Razmišljanje

Čista voda je brez vonja in okusa, a v naravi poleg vodika in kisika vsebuje še različne druge snovi. Zaradi naraščanja števila prebivalstva, urbanizacije in razvoja je njena kakovost ogrožena po vsem svetu. V pitni vodi so lahko strupene snovi in nezaželeni mikroorganizmi, ki lahko povzročajo različne bolezni, kemična onesnaženja ogrožajo rastline in živali v vodotokih, jezerih in morju, v kmetijstvu se uporabljajo velike količine gnojil in sredstev za zatiranje škodljivcev in plevelov, ki se spirajo v podzemne in površinske vode, s cest in urbanih površin pa se prav tako spirajo nevarne kemikalije. Res je sicer, da ima voda v naravi sposobnost samočiščenja, a na to se ne gre zanašati, saj obstaja tudi veliko strupenih snovi (kadmij, živo srebro, poliaromatski ogljikovodiki), ki se razgrajujejo počasi ali pa sploh ne, kar je velik problem.

Kakšna je torej kakovost voda v Sloveniji? V primerjavi z razvitimi državami je v evropskem vrhu. Eden od razlogov je brez dvoma ta, pravijo strokovnjaki, da večina rek izvira na ozemlju Slovenije; le približno 22 odstotkov vodotokov je daljših od 25 kilometrov. »Vendar to nikakor ne pomeni, da v Sloveniji ni problemov tako s kakovostjo površinskih kot tudi podzemnih voda. Posamezne odseke rek še vedno obremenjujejo prevelike količine industrijskih in komunalnih odpadkov in so zato znatno ali celo čezmerno onesnaženi. Onesnažene so tudi podzemne vode, ki so v Sloveniji glavni vir pitne vode. Podzemne vode so obremenjene predvsem z nitrati in pesticidi, lokalno pa tudi s kloriranimi organskimi topili. Onesnaženje je najbolj izrazito v severovzhodnem delu Slovenije in v okolici Celja,« so ugotovili na Arso. Ukrepi za ohranjanje in izboljšanje kakovosti vodnih virov, na primer izgradnja čistilnih naprav in obratov z boljšo tehnologijo, so največkrat povezani z velikimi finančnimi stroški. Zaprtja obratov, prepovedi rabe posameznih nevarnih snovi ali drugi omejevalni ukrepi, ki prav tako lahko pripomorejo k izboljšanju stanja vodnega okolja, pa vplivajo na gospodarstvo in s tem tudi na življenjski standard prebivalcev.

Avtor: Natalija Mljač

Svetnik iz Frančiškovih vrst

Sv. Egidij Asiški

O rojstvu brata Elija, njegovi družini in sprejemu v red je malo znanega. Verjetno se je rodil v Assisiju med letoma 1175 in 1180. Njegov oče je bil doma iz Bevigla blizu Assisija, mati pa je prihajala prav iz Assisija. Družina ni pripadala plemiškemu sloju,

bila pa je dokaj premožna. Oče je bil trgovec z blagom, izdelovalec žimnic in obenem verjetno "console", neke vrste sodnik. Elija se je najprej lotil družinskih poslov, poleg tega pa je otroke poučeval branja psalmov. A podobno kot Frančišek v očetovi trgovini ni našel zadovoljstva. Odšel je v Bologno in tam študiral pravo, ki ga je zaključil z doktoratom. Ko se je vrnil v Assisi, je začel delati kot odvetnik. Frančišek ga je zelo pritegnil s svojimi pridigami in zavračanjem vsega posvetnega. Zato se je približno leta 1211 pridružil njegovemu bratstvu.

Mnogi biografi, zlasti novejši, predvidevajo, da je bil Elija tisti mladostni prijatelj, ki ga Tomaž Čelanski opisuje kot Frančiškovega zaupnika v času spreobrnjenja.

Frančiškovega bratstvu se je pridružil z namenom, da bi z vso dušo in gorečnostjo uresničeval ideale mladega Frančiška ter jih razširil po vsem svetu.

Ko je vstopil v red, je kmalu užival popolno zaupanje ustanovitelja. Po pričevanjih sodobnikov, tudi njegovih nasprotnikov, je bil Elija eden največjih mož svojega časa. Po bistroumnosti, modrosti in podjetnosti je presegal vse: "Niti na papeškem dvoru," je zapisal manjši brat Mariano iz Firenc, "niti na cesarskem ni bilo njemu enakega." Bil je prijatelj kardinalov, papežev in cesarjev. Celó v gradbeni umetnosti mu ni bilo para. Isti brat Mariano poroča: "Elija iz Cortone, manjši brat, je bil znan arhitekt. Zgradil je čudovito cerkev s samostanom sv. Frančiška v Assisiju in cerkev v Cortoni. Na željo cesarja Friderika pa je na Siciliji gradil tudi gradove in utrdbe." Brat Elija se je teh svojih talentov tudi zavedal. Zato ni trpel nobenega ugovora. Kar je bil in kar je delal, je počel z dušo in telesom. To se je pokazalo tudi kasneje, v odnosu do kralja Friderika II. Elija je spoznal, da se mora prepir med cesarjem in Cerkvijo rešiti. Zato si je za rešitev spora prizadeval do svoje smrti.

Do leta 1217 brat Elija v redu ni imel pomembnejše vloge. Verjetno je bil, kot večina bratov, popotni pridigar. Tega leta pa ga je Frančišek poklical k sebi. 1217. leta se je namreč odvijal prvi generalni kapitelj, na katerem se je red razdelil v province. Ena prvih provinc je bila v Siriji. Brate je čakalo ogromno dela in neskončno veliko področje, ki ga je bilo treba pokristjaniti. Zato je Frančišek izbral najprimernejšega za to nalogo: brata Elija. Ta je brez odlašanja odpotoval z veliko križarsko odpravo, ki je leta 1217 odšla iz Evrope na 5. križarsko vojno.

Po dveh letih je brat Elija v sveti deželi zapustil dobro organizirano provinco. Ko je leta 1219 prišel tja tudi Frančišek, se je Elija vrnil z njim v Italijo. Avgusta 1220 so pristali v Benetkah. Pred svojim odhodom v sveto deželo je Frančišek prepustil vodstvo reda bratu Pietru Cattaneu. Vendar je ta 10. marca 1221 umrl in njegovo mesto je prevzel brat Elija. S tem se je za red začelo novo obdobje. Kot piše Tomaž Čelanski, si ga je Frančišek "izbral za mater in ga dal bratom za očeta". Brat Elija Frančiška ni razočaral. Takoj je začel pripravljati binško kapitelj, ki ga je napovedal

že njegov predhodnik. To je bilo težko delo. Kapitelj se je udeležilo preko 3000 bratov, kardinali, škofje in predstavniki mest. Poskrbeti je bilo treba za udeležence, njim primerna prenočišča, saj je kapitelj trajal sedem oziroma devet dni. Poleg tega pa je moral brat Elija poskrbeti za vsa poročila, premestitve provincialov, odpiranje novih postojank, misijone. Ta kapitelj je bil eden najpomembnejših v zgodovini reda. Na njem so sprejeli sklepe o dokončni obliki Vodila, pošiljanju bratov v različne dežele, prebrali so tudi poročilo o mučeništvu bratov v Maroku. Kapitelj je vodil brat Elija. Bolni Frančišek je sedel ob njegovih nogah, in kadar je hotel spregovoriti, je brata ponižno pocukal za habit in mu povedal svojo željo. Gotovost in spretnost pri vodenju tega kapitlja sta bratu Eliju prinesla ugled v redu in zaupanje v rimski kuriji. Leta 1221 do 1223 so bila odločilna za nadaljnji obstoj vseh treh redov. Bile so načrtane smernice dela in življenja. Tretji red pa je dobil trdnejšo organizacijo. Duhovni vodja je bil Frančišek, vse ostalo pa je storil brat Elija s provinciali in kardinalom Hugolinom, ki je pozneje postal papež Gregor IX. Žalostno je, da sta se znotraj reda že takrat izoblikovali dve skupini. Prva je bila skupina izobraženih bratov in klerikov, ki so se zbirali okrog brata Elija (bratje iz druge skupine so jih zaničevalno imenovali "laksisti"). Druga skupina, t. i. "rigorozni" bratje, pa se je oblikovala okoli brata Leona. Brat Elija je poskušal obdržati zlato sredino. Bolj se je sicer nagibal k strogosti, vendar je moral misliti na obstoj reda in njegovo učinkovitost. Ni delal razlik med brati laiki in kleriki, čeprav je spodbujal študij. Kako tesen je bil odnos med bratom Elijem in Frančiškom, lahko razberemo iz skrbi, ki jo je Elija izkazoval bolnemu in umirajočemu ustanovitelju. Frančišek mu je bil za to globoko hvaležen. Njun odnos lepo ponazarja zapis Tomaža Čelanskega. Bratje so rotili Frančiška, naj poskuša s pomočjo zdravnikov olajšati svoje trpljenje. Šele ko mu je to svetoval tudi brat Elija, se je Frančišek vdal in se prepustil zdravniški oskrbi. Pred smrtjo je Frančišek posebej blagoslovil brata Elija. Brata Elija ni neizmerno cenil samo sv. Frančišek, pač pa tudi sv. Klara. Njej in sestram je brat Elija pogosto pomagal z nasveti. Sv. Neži Praški je Klara v pismu izrecno naročila, naj upošteva nasvete br. Elija in jih ima za dragocenejše kot katerikoli dar.

Po Frančiškovi smrti se je počasi spreminjala podoba reda. Številni posvečeni in učeni bratje kleriki so poskušali izriniti brate laike, da ne bi imeli nobenega vpliva na vodenje reda, provinc in samostanov. Hoteli so študirati in ostati vse življenje v istem samostanu (*stabilitas loci*). To je pomenilo tudi oddaljevanje od prvotnega uboštva, ki ga je Frančišek tako močno zagovarjal, čeprav so mu cerkvene oblasti svetovale drugače. 1227 je brat Elija sklical binkoštni kapitelj. Bil je bolehen in prepričan, da služba generalnega ministra presega njegove moči. Zato so za novega generalnega ministra izvolili provincialnega ministra Španije Janeza Parentija.

Brat Elija se je zato lahko posvetil novi nalogi. Sv. Frančišek, ki ga je častilo vedno več ljudi in katerega čudeži so se vedno bolj množili, ni mogel ostati skrit pod temnimi oboki male cerkvice sv. Jurija. Brat Elija je želel postaviti cerkev v čast in spomin sv. Frančišku. Takšnih načrtov pa ni imel samo br. Elija, pač pa tudi Frančiškov prijatelj in dobrotnik, papež Gregor IX. Ta je br. Eliju naročil, naj postavi cerkev po lastni zamisli. 17. julija 1228 je papež osebno položil temeljni kamen za izgradnjo nove cerkve. Tako je nastala dvojna cerkev: spodnja cerkev je bila kripta, v zgornji pa so obhajali maše. Cerkev ni bila "prebogata", kot so nasprotniki očitali br. Eliju. Bila je cerkev preprostih oblik, brez pretirane notranje opreme, kakršno je zaznamoval takratni lombardski stil. Desetletja pozneje so različni slikarji poslikali obe cerkvi in ju spremenili v umetniški spomenik najvišjega razreda.

Ker Janez Parenti ni bil dorasel službi generalnega ministra, je bil brat Elija leta 1232 ponovno izvoljen. Službe se je branil zaradi bolezni in nedokončane izgradnje asiške bazilike in samostana, a na papežovo prigovarjanje jo je nazadnje le sprejel. Ker zaradi bolezni in dela ni mogel osebno obiskovati samostanov, so mu pomagali legati. To je močno vznemirilo brate, ker so bili med njimi tudi bratje laiki. Dodatno olje na ogenj je pomenilo Elijevo neuspešno mirovno posredovanje med papežem in cesarjem, ki sta bila v hudem sporu. Br. Elija je papežu svetoval, naj popusti. Takšen nasvet v rimski kuriji ni bil dobrodošel in brata so označili za izdajalca. Tako se je začelo vedno močnejše nasprotovanje bratu Eliju, ki je doseglo vrh na naslednjem kapitlju leta 1239. Papež je do zadnjega branil brata Elija. Tako je celo prekinil generalni kapitelj, ker so se redovniki obnašali kot revolucionarji, ki hočejo uničiti vse, kar je dobro, in zgraditi nekaj svojega. Vendar so bili Elijevi nasprotniki tako vztrajni, da je moral papež na koncu popustiti in brata Elija razrešiti službe generalnega ministra.

Brat Elija se je umaknil v Assisi, ki je spadal pod papeško državo, in dokončal zidavo bazilike in samostana. Vendar Assisi zanj ni bil varno mesto. Nasprotnikov so mu grozili z zaporom ali celo smrtjo. Zato se je umaknil v Cortono, kjer so ga prijazno sprejeli. Tu je hotel v pokori in molitvi živeti do smrti. Izgon brata Elija je izkoristil cesar, ki mu je bilo všeč, da si je Elija izbral njemu zvesto mesto. Izdal je pismo, v katerem je br. Elija označil kot žrtveno jagnje, ki ga je Cerkev izgnala, ker si je prizadeval za mir. Sovraštvo med papežem in cesarjem se je vedno bolj stopnjevalo. Cesar je poklical brata Elija v svoj tabor, da bi ta pri papežu posredoval za mir. Zaradi tega je bil brat Elija ekskomuniciran, kar je veljalo za vse cesarjeve privržence. Elija se je odpravil v Rim k papežu, vendar je prišel le do Viterba, kjer so ga prestregli

njegovi nasprotniki. Ker ni mogel osebno do papeža, je sestavil dolgo pismo, v katerem je spodbujal papeža k sklenitvi miru, saj spor med cesarjem in papežem ni pomenil nič dobrega za krščanski svet.

Pismo je predal generalnemu ministru reda. To je dokaz, da je bil z njim v dobrih odnosih in mu je popolnoma zaupal. Generalni minister se je iz Assisija takoj odpravil v Rim. Iz Assisija je odšel zdrav, na poti pa je nenadoma umrl. Pismo brata Elija je za vedno izginilo. Papež, ki je zaman čakal to pismo, je pod vplivom obtožb, ki so jih izrekli na Elijev račun, verjel, da se mu je stari prijatelj izneveril, in ga je ekskomuniciral. To je pomenilo veliko sramoto. Elija, ki so ga spoštovali in občudovali po takratni Evropi, je bil izključen iz Cerkve. Po smrti papeža Gregorja IX. je bil izvoljen Inocenc IV. Tudi med njim in cesarjem je prišlo do spora. Tokrat je br. Elija ostal nevtralen. Papež tega ni mogel sprejeti, zato ga je pozval na koncil v Lyon, kjer naj bi upravičil to svoje stališče. Br. Elija se je bal, da ga bodo vrgli v zapor, zato se pozivu ni odzval. Tako ga je tudi ta papež ekskomuniciral. Mesto Cortona je Eliju in nekaj bratom, ki so ga zvesto spremljali, dalo na razpolago hišo, v kateri so živeli. Generalni minister je hotel, da se Elija vrne v red. Vendar je ta ostal v Cortoni. Tu je zgradil cerkev sv. Frančiška in samostan. Z brati je v mestu užival veliko spoštovanje. Umrl je 23. aprila 1253. Pokopali so ga v cerkvi sv. Frančiška Asiškega v Cortoni.

(po spletni strani:

[file:///C:/Users/fani/Downloads/bla%C5%BEni%20Elija%20\(Egidij\)%20Asi%C5%A1ki%20E2%80%93%20menih%20E2%80%93%20svetniki.pdf](file:///C:/Users/fani/Downloads/bla%C5%BEni%20Elija%20(Egidij)%20Asi%C5%A1ki%20E2%80%93%20menih%20E2%80%93%20svetniki.pdf)

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

Ali ste bili kdaj žejni?

Pomislimo kdaj na druge ljudi, ki jim vode primanjkuje?

Kaj mi naredimo za ohranitev okolja in s tem ohranitev čiste vode oziroma bi bilo to potrebno narediti??

Kako se Bogu zahvaliti za dar čiste pitne vode?

Zaključek

Bratje in sestre skupaj zberejo odgovore na vprašanje:

“Kaj mi naredimo za ohranitev okolja in s tem ohranitev čiste vode, oziroma bi bilo to potrebno narediti?” in to prenesejo v vsakdan ali zberejo odgovore na vprašanje:

“Kako se Bogu zahvaliti za dar čiste pitne vode?” in to realizirajo pri nedeljski sveti maši.

Molitev

Podari mi modrost, da spoznam stvari, ki si jih učil moj narod, in nauk,
ki si ga skril v vsak list in v vsako skalo. Ne iščem moči, da bi bil nad svojimi brati,
marveč, da bi premagal svojega največjega sovražnika – samega sebe.
Naj bom vedno pripravljen, da pridem k tebi s čistimi rokami in jasnim pogledom,
da bi moj duh, ko bo nekoč zbledelo moje življenje, mogel priti k tebi.

ODGOVORNOST ZA STVARSTVO

Laudato si – 3. poglavje

Svetopisemski odlomek

1 Mz 1,26 -31

Bog je rekel: »Naredimo človeka po svoji podobi, kot svojo podobnost! Gospoduje naj ribam morja in pticam neba, živini in vsej zemlji ter vsej lazni, ki se plazi po zemlji!« Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril, moškega in žensko je ustvaril.

Bog ju je blagoslovil in Bog jima je rekel: »Bodita rodovitna in množita se, napolnita zemljo in si jo podvrzita; gospodujta ribam v morju in pticam na nebu ter vsem živalim, ki se gibljejo po zemlji!« Bog je rekel: »Glejta, dajem vama vse zelenje s semenom, ki raste po vsej zemlji, in vse sadno drevje, katerega sadje nosi seme. Naj vama bo v hrano. Vsem živalim na zemlji, vsem pticam na nebu, vsemu, kar se giblje po zemlji in ima v sebi življenje, dajem v živje vse zelene rastline.« Zgodilo se je tako. Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je zelo dobro. In bil je večer in bilo je jutro, šesti dan.

Molitev na začetku

Po kateri izmed spodaj predlaganih pesmi preberemo svetopisemski odlomek. Nato skupaj zmolimo Ps 100:

*Vzklikajte GOSPODU, vsa zemlja,
služite GOSPODU z veseljem,
pridite predenj z vriskanjem!
Spoznajte, da je GOSPOD Bog:
on nas je naredil in mi smo njegovi,
njegovo ljudstvo, čreda njegove paše.*

*Pridite k njegovim vratom z zahvalo,
v njegove dvore s hvalnico!
Zahvaljujte se mu, slavite njegovo ime!
Zakaj GOSPOD je dober,
na veke traja njegova dobrot,
od roda do roda njegova zvestoba.*

Pesmi

Res je prijetno

O moj Gospod, bodi zahvaljen

Hvala ti, o moj Gospod

Uvodna dinamika

J. Gnanabaranam: Molitev indijskega vaščana Neki indijski vaščan nas s svojo molitvijo uči, kako malo je potrebno, da smo zadovoljni. Uči nas, kako pomembna je zahvala za to, kar imamo. V parih dobijo po en izvod spodnje molitve in ob njej odgovorijo na dve vprašanji: Kje in kako sodobna tehnika in razvoj prinašata dobro in kje sta nam v breme? Kakšen svet bi radi zapustili zanamcem?

»Gospod, ne pritožujem se, da še nimamo električne napeljave,
zahvaljujem pa se Ti za zvezde in srebrno luno.
Ne pritožujem se, da ne morem v opero,
zahvaljujem pa se Ti za koncert, ki mi ga prirejajo ptički na drevju.
Ne pritožujem se, da nimamo napeljanega vodovoda,
zahvaljujem pa se Ti za potoček blizu vasi in monsunsko deževje, kadar pride.
Ne pritožujem se, da pri nas ni raznih spomenikov,
zahvaljujem pa se Ti za metulja, ki se poigrava s cveticami v gozdu.
Ne tožim, da tukaj še nimamo telefona,
zahvaljujem pa se Ti, da smem za svoje prijatelje od daleč moliti.
Ne pritožujem se, da pri nas ni velikih filozofov,
zahvaljujem pa se Ti, da moremo Tebe poznati in Vate verovati.
Ne pritožujem se, da v vasi nimamo gostilne,
zahvaljujem pa se Ti, da so moji sovaščani gostoljubni ljudje.
Ne pritožujem se, da smo revni in neizobraženi,
zahvaljujem pa se Ti, da nas bogatiš in nas učiš ljubiti.«

Lahko pa za začetek pogledamo film Al Gore - Neprijetna resnica in se o njem pogovorimo.

Razmišljanje

V tretjem poglavju okrožnice Laudato si se papež Francišek ustavi ob analizi sedanjega stanja. O tehnologiji pravi takole:

«Človeštvo je vstopilo v novo dobo, v kateri nas je moč tehnologije pripeljala na razpotje. Smo dediči dveh stoletij velikanskih valov sprememb: parni stroj, železnica, telegraf, elektrika, avtomobil, letalo, kemična industrija, sodobna medicina, informatika, nedavno digitalna revolucija, robotika, biotehnologija in nanotehnologija. Prav je, da se tega napredka veselimo in da smo navdušeni nad številnimi obsežnimi možnostmi, ki jih odpirajo te novosti, saj »sta znanost in tehnologija čudovit plod človeške ustvarjalnosti in Božji dar.« Spreminjanje narave, da bi imeli od tega koristi, je značilno za človeški rod od njegovih začetkov, in na ta način tehnika

»izraža stremljenje človekovega duha po postopnem premagovanju določene pogojenosti materialov.« Tehnologija je našla 'zdravilo' za nešteto težav, ki so človeka mučile in omejevale. Posebno v medicini, inženiringu in komunikacijah lahko napredek samo cenimo in smo zanj hvaležni. In kako ne bi priznali vsega truda številnih znanstvenikov in tehnikov, ki so pripravili alternative za trajnostni razvoj?

Pravilno usmerjena tehnološka znanost ni samo sposobna proizvesti resnično dragocene stvari, ki izboljšujejo kakovost človekovega življenja; od malih gospodinjskih strojev do velikih prevoznih sredstev, mostov, zgradb, javnih prostorov. Sposobna je namreč tudi proizvesti lepoto ter omogočiti človeku, zasidranemu v gmotni svet, »skok« v območje lepega. Ali lahko zanikamo lepoto letala ali nekaterih nebotičnikov? Obstajajo dragocena likovna in glasbena dela ustvarjena s pomočjo novih tehničnih naprav. Na ta način v ustvarjalčevi želji po lepoti in v tistem, ki to lepoto zre, nastane preskok proti določeni čisto človeški izpolnjenosti.

Vendar pa ne smemo podcenjevati dejstva, da nam jedrska energija, biotehnologija, informatika, poznavanje našega DNK in druge možnosti, ki smo jih dosegli, dajejo strahotno moč. Še več, tistim, ki imajo znanje in predvsem ekonomsko moč za njeno izkoriščanje, daje celo presunljivo prevlado nad vsem človeškim rodom in celotnim svetom. Človeštvo ni še nikoli imelo tolikšne oblasti nad samim seboj in nič nam ne jamči, da jo bo uporabljajo za dobro, posebno če upoštevamo način, s katerim se je poslužuje. Spomnimo samo na atomske bombe, odvržene sredi 20. stoletja, pa na veliko tehnološko razkazovanje nacizma, komunizma in drugih totalitarnih režimov z namenom uničenja milijonov ljudi. In ne pozabimo, da ima vojna industrija danes na voljo precej pogubnejša sredstva. V kakšnih rokah je in v kakšnih lahko konča tolikšna moč? Grozno tvegano je, ker je le-ta v rokah majhnega dela človeštva."

Oblast in moč se lahko tudi izrabita. V moderni dobi je moč zaznati začetek čezmerne antropocentrizma (poveličevanja človeka), ko človeško bitje več ne prizna svojega pravega mesta, ki mu na svetu pripada, temveč se začne sklicevati le nase, se osredotoči le nase in na svojo lastno moč. Iz tega izhaja logika: »uporabi in odvrzi«, ki opravičuje vsakršno odmetavanje, tako okoljsko kot človeško, kajti drugega in naravo ima preprosto le za predmet. Iz tega izhaja cela paleta oblik obvladovanja. Ta logika vodi k izkoriščanju otrok, zapostavljanju ostarelih, zasužnjevanju, v precenjevanje sposobnosti trga, da se človek lahko ravna le po lastnih principih. Nadalje vodi ta logika v trgovino z ljudmi, s kožo živali, ki so na tem, da izumrejo ter z »okrvavljenimi diamanti«. To isto logiko imajo številne kriminalne združbe, trgovci z organi, z mamilami, kakor tudi izločitev novorojenčkov, ker niso v skladu z načrti njihovih starše.

Če želimo pravilno zastaviti ekologijo, je potrebno ponovno ovrednotiti delo in premisliti kakšna naj bodo znanstvena raziskovanja.

V skladu s tem v Vodilu OFS piše v členu 18:

Spoštujejo naj druge stvari, tako žive kot nežive, ki "nosijo pečat Najvišjega", in naj se trudijo, da skušnjava izkoriščanja premagajo s Frančiškovim duhom vesoljnega bratstva.

Konstitucije pa prinašajo naslednje navodilo v členu 18:

Ko posnemajo sv. Frančiška, zavetnika ekologov, naj pospešujejo dejavne pobude za ohranitev stvarstva, sodelujejo pri naporih za preprečevanje onesnaževanja in uničevanja narave in ustvarjajo pogoje življenja in okolja, ki ne bodo ogrožali človeka.

Svetnik iz Frančiškovih vrst

sv. Frančišek Solan

Španski frančiškan sv. FRANČIŠEK Solan, si je s svojim gorečim oznanjevanjem evangelija zaslužil naslov 'apostol Južne Amerike'. Rodil se je leta 1549 blizu Kordobe.

Ko mu je bilo dvajset let, je postal redovnik frančiškan in leta 1589 je z drugimi frančiškanskimi misijonarji odšel v Ameriko. Deloval je med domorodci, se zavzemal z njihovo izobrazbo, pravice, preprečeval izkoriščanje. Njegovo življenje se je izteklo v Limi 14. julija (takrat tudi goduje 1610). To mesto ga časti kot svojega zavetnika. Za svetnika ga je razglasil papež Benedikt XIII. leta 1726.

Več pa na spletni strani: <http://svetniki.org/sveti-francisek-solan-redovnik/> ali v knjigi svetnikov.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

Kako gledam svet okoli sebe? Koliko je v meni izkoriščujočega odnosa do stvari?

Kaj lahko sam naredim za boljši svet?

Kaj lahko naredimo za to v našem bratstvu?

Zaključek

Ko si podelimo svoja razmišljanja, se lahko odločimo za en predlog/projekt, ki ga nato izpeljemo kot bratstvo.

Molitev

Bog Stvarnik, zahvaljujemo se za vso lepoto tvojega stvarstva. Dal si nam poseben privilegij, da zanj skrbimo. Zvesti Bog, ohranjevalec vsega stvarstva, dal si nam posebno dolžnost, da molimo z upanjem, saj Ti po Kristusu že deluješ, da bi vse stvarstvo spravil s seboj in ga prenovil. Pomagaj nam, da bomo spremenili svoje življenje, postali ljudje sprave in gradili pravične odnose z vsem stvarstvom.

Pomagaj nam, da bomo živeli na trajnosten način ter odklanjali potrošništvo in izkoriščanje stvarstva. Bog modrosti, daj modrost vsem svetovnim voditeljem, da bi skupaj sodelovali za celovit sporazum, ki bo vključeval vprašanje podnebnih sprememb.

Bog Stvarnik, daj nam svojega Duha, da bomo skupaj nastopali za obnovo stvarstva in naši prihodnji generaciji predali varno okolje in podnebje. Naša skrb za zemljo naj bo dejanje slavljenja in pokorščine Tebi. Pridi k nam Tvoje kraljestvo, zgodi se Tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Prosimo Te, da bi mogli prisluhniti krikom okrog nas; usmerjaj naša dejanja, da bodo v sozvočju z vsem stvarstvom. Amen

Laudato si – 4. poglavje

Svetopisemski odlomek

Gal 5, 16-26

Pravim torej: živite v Duhu in nikakor ne boste stregli poželenju mesa. Kajti meso si želi, kar je zoper Duha, Duh pa, kar je zoper meso. Ta dva si namreč nasprotujeta, da ne bi delali tega, kar hočete. Toda če se daste voditi Duhu, niste pod postavo. Sicer pa so dela mesa očitna. To so: nečistovanje, nečistost, razuzdanost, malikovanje, čaranje, sovraštva, prepirljivost, ljubosumnost, jeze, častihlepnosti, razprtije, strankarstva, nevoščljivosti, pijančevanja, žretja in kar je še takega. Glede tega vas vnaprej opozarjam, kakor sem vas že opozoril: tisti, ki počenjajo takšne stvari, ne bodo podedovali Božjega kraljestva

Sad Duha pa je: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blágost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, samo obvladanje. Zoper te stvari ni postave. Tisti, ki pripadajo Kristusu Jezusu, so križali svoje meso s strastmi in poželenji vred. Če živimo po Duhu, tudi delajmo po Duhu. Nikar ne iščimo prazne slave s tem, da drug drugega izzivamo in drug drugemu zavidamo.

Molitev na začetku

Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.
Tebi, najvišjemu, edinemu pristoji
in nihče ni vreden tebe imenovati.
Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi,
posebno s soncem, velikim bratom,
ki razsvetljuje dneve in nas.
Lepo je in v velikem sijaju žari.
Tebe, Najvišji, odseva.
Hvaljen, moj Gospod,
v sestri luni in zvezdah;
ustvaril si jih na nebu jasne, dragocene in lepe.
Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru in zraku,
v oblačnem in jasnem sploh vsakem vremenu,
s katerim ohranjaš svoje stvari.
Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi;
mnogo koristi ponižna, dobra in čista.
Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuješ;
lep je in vesel in krepak in močan.
Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji,

ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji,
in prinaša različno sadje in pisane rože z zelenjem.
Hvaljen, moj Gospod, v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
in prenašajo slabosti in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, Najvišji, jih boš kronal.
Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide.
Gorje njim, ki umrjejo v smrtnem grehu,
a blagor njim, ki počivajo v tvoji najsvetejši volji,
zakaj druga smrt jim ne bo mogla storiti žalega.
Hvalite in povelečujte mojega Gospoda
in zahvalite se mu in služite mu v veliki ponižnosti.

Sv. Frančišek Asiški

(Prevod: Vital Vodušek)

Predlogi pesmi

Pričeval ljubezen bom

O moj Bog, dopusti mi

Hvali svet Odrešenika

Usmiljeni Jezus, ozri se na me

Hvaljen bodi naš Gospod in Bog

Uvodna dinamika

Potrebujemo: listek papirja in pisalo

1. Vsak izmed navzočih naj na pripravljen listek napiše en del našega planeta: predmet, rastlino, žival, pojav, človek.
2. V nadaljevanju vsak predstavlja tisto, kar je napisal na listek (lahko pa tudi poberete in potem vsak izžreba).
3. Potem se obrnete v pare ali trojice in poiščete stvari, ki med seboj povezujejo ta dva dela planeta, ki sta napisana na vaših listkih – oziroma jih v tej dinamiki predstavljate. Kako sta med seboj soodvisna. Včasih bo potrebno malček domišljije.
4. Če bo časa dovolj, se lahko večkrat zamenjate in postavite časovno omejitev, recimo 1 min.
5. Srečno!

Razmišljanje

Drage sestre in bratje!

Papež Francišek v okrožnici Laudato si (Hvaljen bodi naš Gospod in Bog) spregovori tudi o celostni ekologiji. V četrtem poglavju spregovori o tem, kako dragoceno je zavedanje povezanosti ekosistemov med seboj. Sveti Francišek bi to povedal takole: vsaka od Boga ustvarjena stvar ti je brat ali sestra. Bratje bacili, sestre obrečne rastline, bratje oblaki, sestra fotosinteza, brat arktični led, brat močvirje, brat gozd, sestra, livada, sestra bolnišnica ... Vsaka od teh stvari ima svojo osnovno vrednost sama v sebi in potem še dodatno vrednost v tem, da sodeluje v delovanju stvarstva. To je sedaj kar pomembna misel. Si predstavljate, kako pomemben je vsak del narave, vključno s človekom. Najmanjše in največje stvari se med seboj povezujejo in tvorijo – rečemo danes - ekosisteme. Ti skrbijo, da svet tak kot je obstaja in funkcionira.

Papež Francišek poudari: »Ko to doumejo, se mnogi ljudje zopet zavedo, da živimo in delamo v stvarnosti, ki nam je bila podarjena.« Zato pa moramo za te darove skrbeti, da se nam ohranijo.

A veš, draga sestra, brat – seveda veš. Potem pa ob vse te stvari trči ekonomija. Tvoja želja, da bi čim lepše živel. Mi to hitro povežemo z denarjem, hrano in hišo, pa še dopustom...

Pa tukaj ni samo narava, je tudi zgodovinska, umetniška in kulturna dediščina. Kaj vse smo že lepega uničili, da smo pridobili večje in boljše. Kaj vse smo nehali početi, da nam je lažje. Tudi moliti, med drugim.

Nemogoče je izstopiti iz vlaka razvoja, pravi papež. Vendar ni nemogoče, da ekonomski razvoj, ki želi vse na hitro in poceni, gre na ta vlak razvoja z roko v roki z naravo in kulturo, arhitekturo, ... zakaj ne, skupaj z vero.

Temu dragi brat, sestra, papež pravi celostna ekologija. Ta ponižnost, da nekaj, kar je in je lepo, lahko obstane, kljub temu, da imam jaz svoje načrte in želje. Še več, da to lahko pripomore k razvoju.

»V nekaterih krajih, na primer, kjer so pročelja stavb zelo slaba, ljudje skrbno urejajo notranjščino svojih bivališč ali pa se odlikujejo po prisrčnosti in prijateljstvu do bližnjih,« pravi papež v okrožnici str. 39, 147.

Sodobna ekonomija bi rada ves svet potisnila v šablono. To se vidi v trgovskih centrih, ki so kljub raznolikosti planeta povsod enaki. Lidl je Lidl v Sloveniji in enak v Rusiji. Takšne šablone pa ne preprečujejo revščine na svetu in med nami. In dejstvo o neizmernem dostojanstvu reveža v luči Boga nas kliče tudi k tej ravni skupne blaginje.

Motor ekologije pa je za nas vprašanje, kakšen svet želimo podariti našim zanamcem? Kaj lahko podarimo naši generaciji? Lahko se vprašamo, pravi papež Francišek: Čemu smo na svetu? Čemu smo prišli na svet? Čemu delamo in se

borimo? Čemu nas zemlja potrebuje? Tako ne odgovarjamo le našim zanamcem, ampak tudi dostojanstvu nas samih.

Svetnik iz vrst OFS

Sv. Feliks Kantališki - brat laik (1515 - 1587), god 18. 5. *Svetnik rimskih ulic: Brat Deo gratias*

Brat Feliks Porro se je rodil v umbrijskem mestecu Cantalice l. 1515. Starši so bili revni, so ga pa lepo vzgojili. Z devetimi leti je postal pastir. Varoval se je slabe družbe, mnogo je molil. Vsak dan je rad hodil k maši, kar mu je gospodar oponašal. A ne dolgo, saj so ga nekoč ljudje videli istočasno v cerkvi in na polju. Željno je poslušal pripovedovanje o svetnikih, tudi sam je želel postati nekaj takšnega. Tekom let je spoznal, da ga kliče Bog v samostan. Toda zavedal se je, da je doma zelo potreben za delo. Zato je odlašal. V 28. letu življenja je pozvonil pri kapucinih. Sprejel ga je gvardijan. Peljal ga je v cerkev in mu rekel, naj moli, da bi spoznal božjo voljo. Feliks je takoj pokleknil pred velikim razpelom in se poglobil v premišljevanje Jezusovega trpljenja. Ko se je zvečerilo, je šel gvardijan molit v cerkev in našel tam Feliksa zatopljenega v molitev.

“Človek božji, kaj ste še tu? Kaj delate?... Pa ves dan? Da, sprejmemo vas, zato da Jezus ne bo več tako sam. Pomagali mu boste nositi križ.”

Poslali so ga v Fiuggi v noviciat. Imel je hude skušnjave, vendar jih je premagal, ker je bil do magistra iskren in zaupen. V vsem je hotel posnemati sv. Frančiška. Prešlo je leto preizkušnje in potem še tri v drugih samostanih, na kar je bil prestavljen v Rim.

Svetnik rimskih ulic

Brat Feliks je postal kapucin, da bi živel v samoti gozdov. Dejansko mu je bilo to omogočeno le prva štiri leta, potem pa je 40 let hodil le po nemirnih rimskih ulicah. S sanjami o samoti so hkrati izginile še ene sanje. Br. Feliks je vstopil v red z željo, da se ne bo več dotaknil kruha, kot se niso puščavniki. A zdaj je imel za glavno dolžnost, da je pobiral kruh. Ko je bil star, se je rad pošalil s tem: “Nisem se več hotel dotakniti kruha, a Gospod me je napravil za gospodarja vseh rimskih peči in sploh nisem drugega delal, kot da sem nosil kruh na hrbtu.” Po ulicah je hodil kot živa podoba kreposti: ves zatopljen v Boga ni zlahka dvignil svojih oči. V roki je navadno držal rožni venec in molil. Govoril je le malo in še to le o Bogu, Mariji in duhovnih stvareh. Rad pa je tolažil uboge in trpeče in jim dajal poguma. Vedno je hodil bos, brez sandal in plašča.”

Imel je navado, da se je za vsak dar zahvalil z besedama "Deo gratias". Kmalu so ga vsi klicali le brat Deo gratias. Čim so ga zagledali otroci, so kar v zboru kričali: "Deo gratias!"

Pomočnik in čudodelnik

Brat Feliks je imel izredno čuteče srce za uboge. Od predstojnikov si je izprosil dovoljenje, da je smel pomagati ubogim. To dovoljenje je br. Feliks dobro izkoristil. Mnogokrat se je vračal v samostan s skoraj prazno bisago, ker je že med potjo vse razdelil ubogim. Zlasti so se mu smilile vdove s številnimi otroki in tisti tujci v mestu, ki so bili brez pomoči. V ta namen se je rad obračal tudi na bogate dobrotnike, ki so mu priskrbeli tudi oblačila in druge potrebščine. Tako je lahko v času lakote podpiral stotine revnih družin skozi celo leto. Ob nedeljah je rad obiskoval bolnike v bližnji Bolnišnici neozdravljivih.

Iz Feliksove ljubezni so pogosto izvirala čudežna dela. Tako je v trenutku ozdravil mater kardinala Petra Crescenzija, s tem, da ji je dal požirek naprošenega vina. Slepí 7-letni Fulvij Fosca se mu je vrgel v naročje in ga milo prosil: "Brat Feliks, rad bi videl. Pomagaj mi!" In je takoj po molitvi spregledal.

Matere so mu rade prinašale bolne otroke in ga prosile za pomoč. Tudi nosečnice so imele zaupanje vanj. Br. Feliks je vedno pokleknil, isto so morali storiti tudi domači in so skupno izmolili očenaš in zdravamarijo. Morali so zaupati in ozdravljenje je bilo zanesljivo. Znal pa je kdaj tudi trdo reči materam: "Pustite, da gre v nebesa, nebesa so čudovita!" Ob tej trdi besedi je tudi sam trpel.

Br. Feliks je rad delil lesene križčke, ki jih je sam izrezoval, in jih je vedno na veliko delil. A jih ni dal vsakomur. Znal je biti tudi strog: "Ne, vam pa ne dam križca, dokler ne spremenite življenja. Spremenite življenje, potem pa ga boste dobili." Po teh križcih so bili mnogi rešeni raznih bolezní in bridkosti.

Vesel svetnik

Sv. Feliksa lahko štejemo med "vesele svetnike". Tudi njegovo ime pomeni srečnež. Kje je bil vir njegovega veselja, njegove sreče?

Prav gotovo je bil že po naravi vedrega značaja. Potem pa je tudi čutil, da ga Bog ljubi. V duhu je bil vedno povezan z Bogom. Trudil se je, da je zvesto služil Bogu; v kolikor ni uspel, je zaupal v neskončno božje usmiljenje. Torej se je zavedal, da je ljubljeni božji otrok. Zato je bil srečen, vesel in je širil to veselje.

Celo papež Sikst V. ga je ljubil. Ljudje so to vedeli, zato so mu nekoč v šali rekli: "Feliks, papež vas želi narediti za kardinala." Zasmel se je in rekel: "Da, za kardinala brez glave!" Sicer pa mu je Feliks napovedal, da bo papež, a ga hkrati opomnil: "Ko boste papež, delajte za božjo čast in blagor Cerkev. Drugače je boljše, da ostanete navaden redovnik."

Več šale je bilo, če je srečal na ulici sv. Filipa Nerija, apostola rimske mladine. Bila sta vrstnika, rojena l. 1515. Oba sta tekmovala v ponižnosti. Filip je moral piti iz Feliksove čutare sredi ulice, Filip pa je Feliksu naložil, da je moral po Rimu na glavi

nositi njegov biret (duhovniško pokrivalo). Drugič je Filip Neri prosil Feliksa za blagoslov in je pokleknil; Feliks pa je želel, naj ga on blagoslovi. Tako sta oba klečala na ulici, potem sta se objela, zasmejala in razšla v veselje gledalcev.

Brat Feliks je bil tudi dober pevec. Sestavil je preproste pesmi za razne dobe leta: za božič, čas trpljenja, veliko noč, Marijine, o božji ljubezni. Te so bile zanj - kot nekoč za sv. Frančiška - sredstvo apostolata. Največkrat so ga otroci pozvali, naj zapoje kakšno pesem. Nekateri so se otroci naučili in so peli z njim v zboru.

Brat Feliks se je zravnal in pod težo bisage začel:

*"Če ne poznaš poti,
ki vodi v nebesa,
pojdi k Mariji.
Saj ima tako blag obraz,
je dobra in usmiljena
in pokazala ti bo pot,
ki vodi v nebesa."*

Ko je bil že na smrtni postelji, je žena poslanika Španije poslala k njemu paža, zato da bi ji prinesel poročilo o njegovem zdravstvenem stanju. Paž vpraša brata Feliksa, kaj naj ji sporoči. On: "Povej ji, naj pogosto ponavlja tole pesem" in zapoje:

*"Jezus, Jezus, Jezus,
vzemi mi srce
in ga ne vrni nikdar več!"*

Marijin častilec

Skoro na vseh oltarnih slikah je sv. Feliks upodobljen na isti način: kako Marija podaja bratu Feliksu božje Dete.

Znameniti kapucinski pridigar p. Lupo zagotavlja, da je bil on sam skrit na prižnici - priča te Marijine prikazni.

Bratu Feliksu je bil božič najdražji praznik v letu. In tako se je med devetdnevnicu pred božičem zgodilo tole: zvečer je bil brat Feliks sam v cerkvi - vsaj tako je mislil. V veliki ljubezni je milo prosil Marijo: "Marija, dopusti mi, da vidim Jezusa in se veselim ob njem!" In glej, Feliks zagleda Kraljico nebes z množtvom angelov in Jezusom v naročju. Marija malo dvigne Dete in ga ljubeče položi Feliksu v naročje. Božje Dete razprostre roke in boža brata Feliksa po obrazu, bradi. Feliks je presrečen, solze sreče ga oblijejo. Čas je hitro minil. "Feliks," ga pokliče Marija. "A tako...?" Nerad ji vrne božje Dete. Od tedaj je še bolj preziral reči tega sveta.

"Res, brati ne znam," je rekel večkrat, poznam pa šest črk: pet rdečih, to so Jezusove rane in belo črko, Marijo. In če bi jih dobro poznal, ne bi zavidal ne teologom ne doktorjem.

Feliksova smrt

V svoji zadnji bolezni je brat Feliks ponižno rekel. " Osel se je zrušil in ne more več vstati." Dali so mu posteljo z žimnico. Le iz pokorščine se je sprijaznil, da je spal na njej. To je bilo sedaj prvič, doslej je spal le na golih deskah.

Dne 18. maja 1587 je šel po kosilu malo počivat. Naenkrat začudeno vzklika: "Oh... oh...oh!" Brat Urban, ki mu je stregel, ga vpraša, kaj je. Brat Feliks odgovori: "Vidim Devico Marijo v spremstvu angelov ... soba je vsa obsijana." Potem je počasi, počasi zaprl oči, kot da bi bil njegov odhod dejanje njegove proste volje in je vstopil v večnost.

Bil je to srečen konec lepo preživetega življenja. Ves Rim je hitel k samostanu, da se poslovijo od brata Feliksa, prav takšen je bil njegov pogreb. Na njegovem grobu se je zgodilo mnogo čudežev.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu (*lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev*)

1. Čemu smo na svetu? Čemu smo prišli na svet? Čemu delamo in se borimo? Čemu nas zemlja potrebuje?
2. Glede na prebrani odlomek Svetega pisma iz pisma Galačanom naštej nekaj sadov Duha in nekaj sadov mesa, ki jih živiš skupaj z ljudmi tvoje ulice oziroma vasi.
3. Kaj podarjaš ljudem okrog sebe (sv. Feliks Kantališki)?
4. Kakšen je vaš kraj? Če je onesnažen, zakaj je onesnažen? Če je odtujen, zakaj je odtujen?
5. Kje vidite možnosti razvoja vašega kraja, ki bi bila dobra za naravo, kulturo in družbo?

Zaključek

Drage sestre in bratje v Frančiškovem svetnem redu! Glejte, to so misli s katerimi se srečuje naš sedanji papež. In te misli, ki so predvsem misli upanja, nam polaga tudi v naša srca. On nam jih polaga v srce, kot bi jih polagal skupaj s svetim Frančiškom, ki je v stvarstvu videl velikega božjega prijatelja in brata. Zato naj nam bodo v tej kulturi, ki smo jo sprejeli od sveta tega časa velik dar naš svet, naša narava, kultura naše vasi in mesta. Naša vera, naš Gospod Oče, Sin in Sveti Duh.

Molitev

*"Jezus, Jezus, Jezus,
vzemi mi srce
in ga ne vrni nikdar več!"*

Amen.

Sveti Frančišek, prosi za nas!

Sveta Klara, prosi za nas!

Sveti Ludvik, prosi za nas!

Sveta Elizabeta, prosi za nas!

Sveti Feliks Kantališki, prosi za nas!

GLOBALNA NEENAKOST

Laudato si – 5. poglavje

Človeško okolje in naravno okolje propadata skupaj in propadanju okolja se ne bomo mogli ustrezno upreti, če ne namenimo pozornosti vzrokom, ki so povezani s propadanjem človeka in družbe. Poslabšanje razmer v okolju in družbi v resnici najbolj prizadene najšibkejše na planetu: »Splošne izkušnje vsakdanjega življenja in znanstvene raziskave dokazujejo, da posledice vseh napadov na okolje najbolj prizadenejo najrevnejše.« Izčrpanje ribjih zalog na primer kaznuje predvsem tiste, ki živijo od ribolova kot obrti in ne vedo s čim ga nadomestiti, onesnaževanje vodá prizadene najrevnejše, ki si ne morejo privoščiti ustekleničene vode, višanje morske gladine pa predvsem obubožane priobalne prebivalce, ki se nimajo kam preseliti. Vpliv sedanjih neravnotežij se kaže tudi v prezgodnji smrtnosti številnih revežev, v spopadih, ki jih zaneti pomanjkanje zalog in številnih drugih problemih, za katere ni prostora v svetovnih agendah. Rad bi poudaril, da se pogosto ne zavedamo popolnoma jasno problemov, ki prizadenejo predvsem izključene. Ti predstavljajo veliko večino planeta, več milijard ljudi. Dandanes so sicer omenjeni v mednarodnih političnih in ekonomskih razpravah, vendar se zdi, da so njihove težave kot nekakšen privesek, skoraj kot obvezno dodatno ali obrobno vprašanje, ali pa jih imajo za čisto kolateralno škodo. Saj v trenutku, ko gre za uresničitev, pogosto ostanejo na zadnjem mestu. Delno je tako zaradi dejstva, da številni profesionalci, politični komentatorji, sredstva javnega obveščanja in centri moči živijo daleč stran od njih, v izoliranih urbanih okoljih, in nimajo neposrednega stika z njihovimi težavami. Živijo in razmišljajo, izhajajoč iz udobja, katero jim omogočata razvoj in kakovost življenja, ki veliki večini svetovnega prebivalstva nista dostopna. Pomanjkanje fizičnega stika in srečanja, včasih zaradi razslojenosti naših mest, pomaga ukalupiti zavest in prezreti v delnih analizah del resničnosti. To gre včasih skupaj z »zeleno« razpravo. Vendar si danes ne moremo kaj, da ne bi priznali: *resnični ekološki pristop postaja vedno bolj družbeni pristop*, ki mora v razprave o okolju vključiti pravičnost, da bomo poslušali *tako krik zemlje kot krik revežev*.

Namesto da bi reševali probleme revežev in razmišljali o drugačnem svetu, se nekateri omejijo na to, da predlagajo zmanjševanje števila rojstev. Ne manjka mednarodnih pritiskov na dežele v razvoju, preko katerih ekonomsko pomoč pogojujejo z določeno politiko »reproduktivnega zdravja«. Ampak, »če je res, da neenakomerna porazdelitev prebivalstva in virov, ki so na voljo, ustvarja ovire za razvoj in za trajnostno uporabo okolja, tedaj je treba priznati, da se demografska rast povsem sklada s celostnim in

solidarnim razvojem« Obdolževanje demografske rasti, ne pa skrajnega in selektivnega potrošništva nekaterih je način, da se ne lotevajo problemov. Tako se skuša dati legitimnost sedanjemu distribucijskemu modelu, pri katerem si manjšina jemlje pravico trošiti v mejah, ki jih ni mogoče posplošiti, ker planet ne bi prenesel odpadkov tolikšne porabe. Poleg tega vemo, da se zavrže približno tretjina pridelane hrane, in »s hrano, ki jo vržeš proč, je tako, kakor če bi jo ukradel s siromakove mize«. Vsekakor je potrebno namenjati pozornost neuravnoteženi porazdelitvi prebivalstva na državni in svetovni ravni, saj bi povečanje porabe privedlo do zapletene situacije na regionalni ravni glede onesnaževanja okolja, prometa, odlaganja odpadkov, izgube virov in kakovosti življenja.

Neenakost ne prizadene samo posameznikov, temveč tudi cele države in nas zavezuje, da razmišljamo o etiki mednarodnih odnosov. Predvsem med Severom in Jugom v resnici obstaja »ekološki dolg«, povezan s komercialnimi nesorazmerji s posledicami na ekološkem področju, pa tudi v pretirani uporabi naravnih virov, kar so v preteklosti počele nekatere države. Izvoz nekaterih surovin za zadovoljitev industrializiranih severnih trgov je povzročil lokalno škodo, na primer onesnaženje rudnikov zlata z živim srebrom ali bakrovih z žveplovim dioksidom. Posebej je potrebno oceniti uporabo okolja celega planeta za odlaganje plinastih odpadkov; ti so se akumulirali dve stoletji in povzročili stanje, ki zdaj prizadeva vse države sveta. Segrevanje, ki mu s svojo velikansko porabo botrujejo nekatere bogate države, odseva v najrevnejših krajih sveta, posebno v Afriki, kjer povišana temperatura, povezana s sušo, strahotno prizadene donose nasadov. Dodajmo k temu škodo, ki jo povzročajo izvozniki strupenih trdnih in tekočih odpadkov v države v razvoju, ter onesnažujoče dejavnosti podjetij, ki počno v nerazvitih državah tisto, česar ne smejo početi v državah, kjer imajo kapital: »Ugotavljamo, da tako pogosto ravnajo multinacionalke, ki tukaj delajo tisto, kar jim ni dovoljeno v razvitih državah ali v tako imenovanem prvem svetu. Ko opustijo dejavnost in se umaknejo, po navadi pustijo za sabo škodo na ljudeh in okolju, na primer brezposelnost, opustele vasi, izčrpane naravne rezervate, izsekane gozdove, osiromašena polja in krajevno živinorejo, kraterje, uničene griče, onesnažene reke in kakšno družbeno dejavnost, ki jih ni več mogoče peljati naprej.

Zunanji dolg se je v revnih državah spremenil v nadzorni mehanizem, to pa ne velja za ekološki dolg. Ljudstva v razvoju, ki imajo najpomembnejše zaloge biosfere, na različne načine podpirajo razvoj najbogatejših za ceno svoje sedanjosti in prihodnosti. Zemlja revnih na Jugu je rodovitna in malo onesnažena, a dostop do lastništva dobrin in virov revnim prepoveduje strukturno perverzni sistem trgovinskih odnosov in lastnine. Nujno je, da razvite države prispevajo k odpravi tega dolga tako, da občutno omejijo porabo energije iz neobnovljivih virov in najpotrebnejšim državam priskrbijo

vire za spodbujanje politike in programov trajnostnega razvoja. Najrevnejše države in območja imajo manj možnosti za uvedbo novih modelov, ki bi prispevali k zmanjševanju okoljskih vplivov, ker niso pripravljene za razvoj potrebnih procesov in ne zmorejo stroškov. Zato mora biti povsem jasno, da so različni nivoji odgovornosti za podnebne spremembe. Škofje iz ZDA so namreč dejali, da je v razpravi, »ki jo pogosto obvladujejo interesi najmočnejših«, primerno pokazati »predvsem na potrebe revnih, slabotnih in ranljivih. Okrepiti je potrebno zavest, da smo vsi ena sama družina. Ni več meja ne političnih ali družbenih ovir, ki bi nam omogočale, da bi se osamili, zato tudi ni prostora za globalizacijo brezbržnosti.

Svetopisemski odlomek Jak 2,14-26

Vera in dela

14 Kaj pomaga, moji bratje, če kdo pravi, da ima vero, nima pa del? Mar ga lahko vera reši? 15 Če sta brat ali sestra gola in jima manjka vsakdanje hrane, 16 pa jima kdo izmed vas reče: »Pojdita v miru! Pogrejte se in najejta!« a jima ne daste, kar potrebujeta za telo, kaj to pomaga? 17 Tako je tudi z vero, če nima del; sama zase je mrtva.

18 Vendar bo kdo rekel: »Ti imaš vero, jaz imam pa dela. Pokaži mi svojo vero brez del in jaz ti bom pokazal vero iz svojih del. 19 Ti veruješ, da je Bog eden? Prav imaš. Tudi demoni verujejo, a trepetajo.« 20 Hočeš spoznati, prazni človek, da je vera brez del neučinkovita? 21 Ali ni bil naš oče Abraham opravičen iz del, ker je položil svojega sina Izaka na oltar? 22 Vidiš, da je vera sodelovala z njegovimi deli in da je šele zaradi del postala popolna. 23 Tako se je izpolnilo Pismo, ki pravi: Abraham je verjel Bogu in to mu je bilo šteto v pravičnost, in imenovan je bil »Božji prijatelj«. 24 Vidite: človek se opraviči iz del in ne samo iz vere. 25 Ali ni bila tudi vlačuga Rahába prav tako opravičena iz del, ker je sprejela poslance in jih odpravila po drugi poti? 26 Kakor je namreč telo brez duha mrtvo, tako je mrtva vera brez del.

Molitev na začetku

V času, ko je človeško življenje premalo spoštovano, se, dobri Bog, obračam k Tebi, s čutenjem in mislijo na vse ljudi, ki se borijo za človeka vredno življenje.

Naj izstopim iz te množice in pokažem obraz ljubezni, dobrote, spoštovanja in sočutja. Daj mi moč, da bom zmožen biti glas tistih, ki najbolj trpijo. Molitev, zmernost v hrani, odpoved razvadam in dobra dela naj me utrjujejo v službi ljubezni in dobrote. Amen

Pesmi

*O moj Bog, dopusti mi, aleluja,
da bom Tvoj glasnik miru, aleluja.*

*Kjer ljudje mrzijo se, aleluja,
naj prinesem jim srce, aleluja.
Tam, kjer dvomijo o vsem, aleluja,
naj jim vere luč prižgem, aleluja.
Kjer obup loteva se, aleluja,
naj prinašam upanje, aleluja.
Kjer ljudje so žalostni, aleluja,
naj jim nosim radosti, aleluja.*

Uvodna dinamika

Sestram in bratom se na začetku postavi vprašanje, kaj menijo o ekologiji (skrbi za okolje in posledicah onesnaževanja) o vplivu onesnaževanja pri nas na kakovost življenje - posledično tudi na revščino?

Razmišljanje

Na praznik sv. Matija (24. februarja 1208) je sveti Frančišek pri maši slišal Gospodovo naročilo apostolom: *Pojdite rajši k izgubljenim ovcam Izraelove hiše. Spotoma pa oznanjajte in govorite: »Nebeško kraljestvo se je približalo.« Bolnike ozdravljajte, mrtve obujajte, gobave očiščujte, demone izganjajte. Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte. Ne oskrbujte se ne z zlatom ne s srebrom ne z dvema suknjama ne s sandali.* Frančišek ob teh besedah ni razglabljal, komu so namenjene. Čutil je in se zavedal: Gospod govori meni, meni to naroča. Oblekel je grobo tuniko, se opasal z vrvjo in začel oznanjati evangelij. Kakor so se Frančišku prej mnogi posmehovali, zdaj čutijo, da je resnično božji človek. Že aprila tega leta se mu želita pridružiti bogati asiški trgovec Bernard in ugleden pravnik Peter. Frančišek spet tako razločno pokaže, da je merilo njegovega ravnanja Gospodova beseda. Ko ga prijatelja vprašata, kaj naj storita, jima reče: "Pojdimo vprašat Gospoda!" Prosijo duhovnika, naj na slepo odpre Sveto pismo in bere. Zaslišijo besede: *Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih. Nato pridi in hodi za menoj!* In Frančišek je rekel: "To je naše vodilo." K bratoma se je obrnil z besedami: "Pojdita in storita, kakor vama je svetoval Gospod, ki sta ga pravkar slišala." ... Storila sta po Gospodovem nasvetu. Prodala sta vse, kar sta imela, zbrala reveže iz vsega mesta ter jim razdala ves izkupiček. Kmalu so se jim pridružili še drugi.

Frančiškov hvalospev: Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi, posebno s soncem, velikim bratom. Tebe, Najvišji, odseva. Hvaljen, moj Gospod, v sestri luni in zvezdah. Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi, mnogo koristi ponižna, lepa in čista. Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji, ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji.

Sodobni pisatelj Frossard pravi o Frančišku: "Njegovi življenjepisci ga razglašajo, da je on tisti, ki je spravil človeka z naravo. Pri tem pa pozabljajo, da je napravil še veliko večje junaštvo: potepuha je spravil s policajem, meščana z beračem. Svojega duhovnega vrha ni dosegel s tem, da je odkril čisto in bistro vodo kot svojo sestro, marveč dosti bolj s tem, da je najemnika iz tretjega nadstropja pripravil do tega, da je v množični osebi svojega soseda v pritličju spoznal brata."

Metod Benedik

Svetnik iz vrst OFS - Marija Ana od Jezusa de Paredes y Flores

Kako se Bog razodeva in širi svojo slavo tudi po na videz čisto običajnih ali nepomembnih ljudeh in dogodkih, kaže zgled mlade Marije Ane. Čeprav je večino svojega življenja dobesedno kot puščavnica preživela v hiši svoje sestre in je skorajda ni zapuščala, jo je vse mesto že za življenja občudovalo in spoštovalo zaradi njenih brezštevlnih del ljubezni do bližnjega. Bila je popolnoma potopljena v premišljevanje in zrenje Boga, pa je vendar imela izjemno čuteče srce za sočloveka in je mnogim pomagala s svojimi številnimi darovi in nadnaravnimi sposobnostmi. Na koncu je za rešitev domačega mesta in njegovih prebivalcev darovala celo življenje.

Ime: Njeno krstno ime je Marija Ana od Jezusa de Paredes y Flores. Marija pomeni v hebr. »tista, ki jo ljubi Bog, gospa«, Ana pa »ljubkost, milost«.

Rodila se je 31. oktobra 1618 v Quitu v Ekvadorju, umrla pa 26. maja 1645 prav tako v Quitu.

Družina: Bila je najmlajša od osmih hčera iz aristokratske, bogate in ugledne družine. Oče Hieronim Flores Zenel de Paredes je bil plemič iz Toleda, mati Mariana Cranobles de Xaramilo pa domačinka. Zelo mlada je izgubila starše, tako da je odraščala pri najstarejši sestri Hieronimi in njenem možu.

Red: Z desetimi leti je že naredila zaobljube čistosti, pokorščine in uboštva.

Sprva je želela postati dominikanka, kasneje pa je kot frančiškanska tretjerednica živela v puščavniški samoti na svojem domu.

Zavetnica: Ekvadorja, bolnikov, proti telesnim slabostim in boleznim; zavetnica vseh, ki so izgubili starše; tistih, ki jih niso hoteli sprejeti k redovnikom.

Delo: Skoraj vse svoje življenje je preživela doma v uboštvu, duhovni zbranosti in v odpovedi vsemu zemeljskemu, kakor v najstrožjem samostanu.

Odpovedovala se je spanju, jedi in pijači, zadnjih šest let je živela tako rekoč samo od evharistije. Spala je samo po tri ure na lestvi, križu, polnem žebeljev.

Kreposti: Bila je žena molitve, neizmerno je ljubila Boga in Marijo. Bila je deležna mnogih zamaknjenj, imela je dar prerokovanja, videnj, znala je brati misli, čudežno je ozdravljala in vsaj eno osebo tudi obudila od mrtvih. Sicer pa je bila

vesele narave, rada je pela in tolažila žalostne.

Čudeži: Že ob rojstvu so jo spremljala nenavadna znamenja, večkrat je bila obvarovana smrti, leta 1645 pa je Bogu darovala svoje življenje za rešitev rodnege mesta in prebivalcev. Mesto je namreč zajela strašna epidemija kuge, ljudje so pričakovali izbruh ognjenika in strašen potres, a je na Marijino prošnjo kuga čudežno ponehala, izbruha in potresa pa ni bilo. Malo zatem je Marija Ana umrla, stara komaj 26 let.

Upodobitve: Upodablja jo v redovnem oblačilu tretjerednice, večinoma s spokorniškimi pripomočki in lilijo, kako moli pred križem.

Grob: Njeni posmrtni ostanki počivajo v jezuitski cerkvi v Quitu. Že ob pogrebu in tudi kasneje so se na njeno priprošnjo dogajali številni čudeži.

Goduje: 26. maja, v frančiškanskem koledarju pa 28. maja.

Beatifikacija: Papež Pij IX. jo je 10. novembra 1853 razglasil za blaženo, Pij XII. pa 9. julija 1950 za svetnico.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

Kakšna je po vašem mnenju skrb za okolje ter s tem povezana revščina?

Na kakšen način nam je Sveti Frančišek pri skrbi za okolje in odpravi revščine v pomoč?

Ali poznate koga, ki bi bil pomoči potreben in bi mu želeli pomagati?

Zaključek

Po odgovorih bratje in sestre izberejo nekoga pomoči potrebnega (posameznika ali družino), ki bi mu lahko na svoj način pomagali (molitev, dobro delo, denarna sredstva ...)

Molitev

Dobri Bog, premišlujem o vsem, kar sem storil. Sem kaj dosegel ali sem dan le zapravil? Sem danes pridobil novega prijatelja ali novega sovražnika? Sem bil jezen na cel svet ali prijazen z vsemi? Sem pomagal sočloveku ali sem šel mimo, kot da ne obstaja? Kar koli sem že storil, je že za mano. Jutri bo nov, sijoč dan, ki ga lahko izkoristim ali zapravim – odločitev je moja. Dobri Bog, sklenem: Od sedaj naprej bom dober, od sedaj naprej bom prijazen, od sedaj naprej bom delal to, kar je vredno storiti in bom Frančiškov.

EKOLOŠKA VZGOJA

Laudato si – 6. poglavje

Čeprav v naši domovini Sloveniji okoljskih problemov še ne čutimo v tako izredno veliki meri, kot je to moč videti v nekaterih drugih območjih našega planeta, pa je prav, da se tudi mi aktivno odzovemo na spodbudo papeža in mnogih drugih, ki že leta opozarjajo na dejstvo, da je nekaj potrebno storiti.

Svetopisemski odlomek

Tudi zdaj, govori GOSPOD,
se obrnite k meni z vsem svojim srcem,
s postom, z jokom in žalovanjem;
pretrgajte svoja srca, ne svojih oblačil.
Vrnite se h GOSPODU, svojemu Bogu,
kajti milostljiv je in usmiljen,
počasen v jezi in bogat v dobroti
in se kesa hudega.

(Jl 2,12-13)

Molitev na začetku

(Predlog načina molitve: sestre in bratje dobijo molitev na listu in jo izmolijo v dveh zborih; izmenjuje vsak zbor en stavek. Dodamo lahko eno izmed predlaganih pesmi.)

Molitev za našo zemljo

Vsemogočni Bog, prisoten si v širnem vesolju in v vsakem tvojem najmanjšem bitju. S svojo blagostjo objemaš vse kar obstaja.

Izlij na nas moč svoje ljubezni, da bomo lahko varovali življenje in lepoto.

Napolni nas z mirom, da bomo zmogli živeti kot bratje in sestre in ne bomo nikogar prizadeli.

Bog revnih, pomagaj nam na tej zemlji reševati probleme zapuščenih in pozabljenih, ki so tako dragoceni v tvojih očeh.

Ozdravi naše življenje, da sveta ne bomo plenili ampak varovali, da ne bomo sejali onesnaženja in uničevanja ampak lepoto.

Dotakni se src vseh tistih, ki se ženejo zgolj za dobičkom na račun revnih in zemlje.

Nauči nas odkrivati vrednost vsake stvari.

V polnosti opazovanja in občudovanja naj doumemo, da smo ob poti proti tvoji neskončni luči globoko povezani z vsakim bitjem.

Hvala ti, da si vsak dan z nami.

Prosimo te, opogumljaj nas v našem trudu za pravico, ljubezen in mir.

(papež Frančišek)

Pesmi

Nasmeh v očeh

Hvalnico pojem Bogu

Res velik si, Bog

Uvodna dinamika

Če je mogoče, si lahko v bratstvu pogledate kratki film *Metulji cirkus* (<https://www.youtube.com/watch?v=p98KAEif3bI>) in ob njem ter ob razlagi zadnjega dela okrožnice razvijete pogovor, da je za ekološko spreobrnjenje potrebno spreobrnjenje celotnega človeka, ter da se odnos do stvarstva kaže v odnosu do ubogih.

Mogoče si je pogledati tudi kratek video <https://www.youtube.com/watch?v=gpLG-6Ie5pQ>, ki pokaže na spremembo v človeku, ki se mora zgoditi, če želimo obvarovati stvarstvo.

Razmišljanje

V šestem poglavju papež Frančišek poziva k ekološkemu spreobrnjenju. Mnenja je, da se korenine kulturne krize nahajajo globoko, zato je za vsako spremembo potrebna motivacija in dolgotrajna vzgojna pot. V to je potrebno vključiti vse člane družbe: družino, šolo, sredstva družbenega obveščanja in katehezo. Potrebno je začeti s spremembo življenjskega sloga, ki odpira možnost, da izvajamo "zdrav pritisk" na tiste, ki imajo moč odločanja. Celostna ekologija gre preko preprostih vsakdanjih dejanj, s katerimi pretrgamo logiko nasilja, izkoriščanja in egoizma. Veren človek sveta ne more občudovati "od zunaj", ampak od znotraj, tako da prizna vezi, s katerimi nas je Oče združil z vsemi bitji.

Papežu se ne zdi zamalo predlagati številnih drobnih korakov, s katerimi lahko v vsakdanjem življenju vplivamo na stanje v okolju. Spregovori celo o tako vsakdanjih stvareh kot je ugašanje luči, ki jih nujno ne potrebujemo, pazljivo uporabljanje vode, zmanjševanje porabe goriva s tem, da uporabljamo javni prevoz in se ne vozimo sami itd. Predvsem pa papež Frančišek kliče vse ljudi, posebej tiste, ki živimo v razvitih državah, naj vendar spremenimo način življenja in naj se vrnemo k skromnosti. Načelo "manj je več" naj postane moto našega življenja, kajti dejstvo je, da kopičenje materialnih stvari ne more v resnici izboljšati kakovosti človekovega življenja. Mi, otroci potrošniške družbe, se moramo z načinom življenja upreti mitu, da lahko materialno izobilje in kopičenje stvari človeku prineseta srečo. Papež pravi, da je

pretirano kopičenje materialnega znamenje praznega srca in da nakupovanje ni samo ekonomsko, temveč tudi moralno dejanje.

Pri tem pa ne prezrimo dejstva, da je varovanje nerojenega človeškega življenja bistveni del našega ekološkega prizadevanja. Če izgine čut za varovanje najbolj krhkih v naši družbi, je ogrožen obstoj vsega živega in posledično vsega planeta.

Na tej poti nas spremljajo svetniki, prvi med njimi je sv. Frančišek, ki je v besedilu okrožnice večkrat omenjen. S svojim zgledom in skrbjo za najbolj ranljive, je podal primer celostne ekologije. To je vzorec, ki dokazuje, kako so skrb za naravo, pravičnost do revnih, družbena angažiranost in notranji mir, neločljivi med seboj.

O povezavi med ekologijo in odnosom do ubogih najdemo tudi v členih naših Konstitucij – člani 18 do 23.

Svetnik iz vrst OFS

IVANA BERETTA MOLLA

Sveta Ivana Beretta Molla je prva zdravnica, ki je postala svetnica in obenem prva žena, katere kanonizacije so se udeležili njen še živeči mož in trije otroci.

Rodila se je 4. oktobra 1922 v Magenti (pri Milanu v Italiji) kot deseti od trinajstih otrok. Njena starša (oče Albert in mama Marija), oba člana Frančiškovega svetnega reda, sta ji dala ime Ivana Frančiška (prvo po Janezu Krstniku, drugo pa po svetem Frančišku Asiškem, na katerega god se je rodila). Družina je bila verna in zelo aktivna pri delih usmiljenja. Dva njena brata sta postala duhovnika, sestra pa redovnica. Tudi sama je v času iskanja svoje poklicanosti želela postati redovnica in s svojim bratom kapucinom oditi v misijone v Brazilijo, vendar je odkrila, da to ni njeno poslanstvo. Se je pa z vso predanostjo posvetila svojemu poklicu zdravnice. V Paviji je doktorirala iz kirurgije, v Milanu naredila specializacijo iz pediatrije, nato pa doma odprla svojo ambulanto. Bila je zelo aktivna članica Katoliške akcije in Vincencijeve konference.

Stara 33 let se je poročila z inženirjem Petrom Molla, s katerim sta imela štiri otroke: Pierluigija, Mariolino, Lauro in Ivano Emanuelo.

Njena življenjska preizkušnja se je začela, ko je po treh porodih imela najprej dva spontana splava, nato pa je leta 1961 znova zanosila, vendar je imela v sebi že velik rakast tumor. Zdravniki so ji svetovali splav, vendar ni ga ni želela, kot tudi n dovolila zdravljenja, ki bi lahko škodovalo otroku. Sama je rekla: »Če morate izbrati med mojim življenjem in življenjem mojega otroka, brez oklevanja izberite otroka.

Vztrajam! Rešite ga!« S carskim rezom je rodila zdravega otroka, sama pa zaradi bolezni in porodnih zapletov čez teden dni umrla, 28. aprila 1962.

Papež Janez Pavel II. jo je za blaženo razglasil 24. aprila 1994, za svetnico pa 16. maja 2004.

Goduje 28. aprila.

Danes njeno poslanstvo nadaljuje gibanje »pro-life« - za življenje. Ivana Beretta Molla je simbol boja proti splavu in zgled matere, ki se žrtvuje, da reši še nerojenega otroka.

Vprašanja za premišljevanje in pogovor v bratstvu *(lahko v manjših skupinah ali osebno – na koncu sledi podelitev)*

Papež v svoji okrožnici predlaga 7 načinov v skrbi za stvarstvo:

- postaviti uboge na prvo mesto
- izvrševanje majhnih del ljubezni
- biti pazljiv in pozoren potrošnik
- vedeti, da nas ima Bog rad
- ceniti lepoto
- angažirati se in vršiti dialog
- v delo umestiti tudi počitek.

Na katerem od teh področij bi moral še sam kaj narediti?

Kje bi lahko delovali kot bratstvo?

Koliko se strinjaš s tem, da je spoštovanje življenja od spočetja dalje povezano z ekologijo?

Zaključek

Na spletni strani <https://www.druzina.si/ICD/spletnastran.nsf/clanek/nekaj-nasvetov-za-dozivet-dan-molitve-za-stvarstvo> je nekaj predlogov kaj lahko naredimo na okoljevarstvenem področju: pogledajte zvezde, kjer ni umetne svetlobe, pišite dnevnik stvarstva, obiščite mestni ali narodni park. V bratstvu določite eno okoljevarstveni projekt in ga izpeljite.

Molitev

Ogledamo si kratek video: <https://www.youtube.com/watch?v=ZPaQ8n4w2bg>.

Nato je vsak povabljen, da ponovi vrstico, ki se ga je dotaknila.